

SOM RURALES

Revista de la pagesia i la ramaderia de Ponent

Temporers del camp, entre la precarietat i la vulnerabilitat.

Veus expertes: Xavier Minguet i Ramon Queralt.
Qui té por de qui? Els perills reals de la nostra fauna.
El canvi climàtic posa en risc la continuïtat de la pera conference.
La conquesta del regadiu o l'extinció del secà.
Entrevista a Enric Gràcia, micòleg.
La vinya contra la calor: el sector del vi s'adapta als extrems.
L'antic camí de miners i pescadors que ara arrossega milers de turistes.

EQUIP SOMRURALS

President:
Emili Farré

Coordinació:
Francesc Florensa

Redacció:
Albert González
Miquel Andreu
Xavier Franch
Maria Ramos

Departament comercial:
Francesc Florensa
Antonio Moriana

Disseny gràfic:
Adrià Martí

Fotografia:
Albert González
Xavi Minguela

Correcció:
Roger Berengué

Administració:
Àngela Giné

Imprimeix:
GRAFIX DIGITAL
Av. Mediterrània, 34 P. I. Golparc
25241 GOLMÉS (Lleida)

Dipòsit legal
L-717-2022

Edita:
Associació Cultural Garriguenca
de Comunicacions
C/ Nou, 2 · 25400
LES BORGES BLANQUES
Telèfon: 973 14 24 20
sombgarrigues@sombgarrigues.cat

Reconeixements:

Millor publicació de premsa
no diària (APPEC, 2024)

Amb el suport de:

(≡) ACPC
Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

SUMARI

VEUS EXPERTES

Escriuen Xavier Minguet i
Ramon Queralt.

Pàgines

7-11

REPORTATGE

Destriem la veritat del mite en la
perillositat d'alguns animals salvatges.

Pàgines

26-31

PUNT DE VISTA

Les Garrigues i el Segrià,
sobretot en l'àmbit rural,
van viure de ple l'eclipsi.

Pàgines

34-35

ENTREVISTA

El micòleg Enric Gràcia analitza
la situació dels boscos i el
futur dels nostres bolets.

Pàgines

44-49

NOTÍCIES

Resum de fets de l'actualitat
agroramadera dels últims
tres mesos.

Pàgines

54-58

REPORTATGE

Analitzem si es garanteixen
els drets fonamentals dels
temporers, que continuen
arribant massivament.

Pàgines

12-21

REPORTATGE

Les onades de calor fan
replantejar el futur de la
pera conference.

Pàgines

32-33

REPORTATGE

Creix progressivament la política
expansiva dels regadius, en
detriment dels cultius de secà.

Pàgines

36-40

REPORTATGE

El sector de la vinya (i del
vi) ha de prendre mesures
serioses contra l'estrès
tèrmic que ens arriba.

Pàgines

50-53

VINTAGE

L'activitat minera va atraure 3.000
miners a Mequinensa fa un segle.
Ara, 7.000 turistes.

Pàgines

62-65

Crònica d'un estiu anunciat

Aquest estiu s'han tornat a batre rècords. Mai s'havien registrat tants dies continuats amb temperatures que superaven els 40 graus i una cadena tan llarga de nits tòrrides. No hauria de ser cap sorpresa. Fa temps que se n'està parlant. Ara toca posar-nos les piles. Més aigua, més tecnologia, més imaginació... Molts apunten la necessitat de replantejar les nostres activitats i reflexionar sobre la idoneïtat d'alguns cultius.

Si el cunyat que tenim tots a casa ens diu durant la sobretaula: "a l'estiu fa calor, això és normal, sou molt pesats repetint cada any el mateix", tenim una resposta: "ho repetim cada any perquè ningú en fa cas". Potser l'estratègia comunicativa sobre el canvi climàtic no està sent prou efectiva, però no per això deixa de ser menys real. I al *SomRurals* no ens cansarem mai de repetir els mateixos arguments una vegada i una altra, perquè la seva importància s'ho val. De fet, aquest fenomen meteorològic provocat per l'activitat humana està sent un aspecte tan transversal que frega tots els reportatges que desenvolupem. Vulguem o no, acabem sempre al cap del carrer en tots i cadascun dels fets noticiables que ens arriben a la nostra redacció. Cultius com la pera conference, tan arrelada fins avui a les nostres terres, està tenint cada cop menys sentit a causa de la calor persistent amb què ens estem trobant. Els pagesos (i els investigadors) admeten que, si la tendència continua, s'hauran de buscar altres opcions per a les seves finques. Ja no està tan lluny la idea de plantar dàtils a Ponent.

I si fa més calor, més aigua. I aquesta és ja una política amb què ens estan bombardejant des de molts fronts. A l'edició número 11 del *SomRurals* (la de l'estiu de 2025) ja vam desplegar un ampli reportatge sobre l'estratègia de l'aigua al nostre país i hi insistim ara. Una nova fase de la construcció del canal Segarra-Garrigues i la demanda unànime d'incorporar més regadiu dins les ZEPA està fent de l'aigua un element tan important que està arraconant l'activitat del secà al bàndol dels

perdedors. Un posicionament que no deixa de tenir enormes riscos mediambientals i, òbviament, econòmics.

La verema és també un dels sectors condemnats a l'ull de l'huracà. Els productors de la nostra zona, que han avançat la verema de forma històrica, veuen que ja no n'hi ha prou amb portar l'aigua a les seves finques. L'estrès tèrmic és un fenomen que està afectant de forma excepcional la vinya i s'ha de pal·liar d'una forma separada. Un repte que els científics (i les empreses) ja estan enfocant de cara al futur i que algú probablement en traurà benefici.

Les calors ho estan transformant tot. Des de l'estructura de la fauna salvatge (alguna de perillosa i d'altra que no tant), però òbviament també està marcant la pròxima campanya de bolets. El conegut micòleg Enric Gràcia ens parla en aquesta edició de la transformació dels nostres boscos, de com ha canviat l'activitat boletaire en les darreres dècades, ens avisa de les dificultats creixents a trobar fongs i, especialment, d'un fenomen que molt poca gent en parla: l'extinció d'espècies de bolets, algunes de les quals amb propietats essencials per a la salut humana.

El futur climàtic de Ponent està condemnat i vist per a sentència. Sols falta si la pena final serà més o menys dura, però segur que ens caldrà prendre decisions. Les estratègies haurien de ser a llarg termini, no ja per beneficiar-nos a nosaltres, sinó pensant en les generacions que encara han de venir. Però és clar, això és una opció tan generosa que dubtem que la societat (i la classe política) estigui prou madura per assumir.

FÒRUM
DE L'OLI
D'OLIVA
VERGE
EXTRA DE
CATALUNYA

LES BORGES BLANQUES
DIMECRES 30
DE SETEMBRE
DE 2026
TERCERA EDICIÓ

FOO VIE

C A T
A L U
N Y A

P E N S A R . D E B A T R E . A P R E N D R E .

El futur és aquí.

Tot el que Catalunya posa
al teu abast a gen.cat/serveis

Generalitat
de Catalunya

El Govern de
Tot ho hi ha

APROFITEM ELS ALIMENTS

Lluitem contra les pèrdues
i el malbaratament alimentaris

GASTROREUP

29 set – 1 nov

GRAN DINAR
D'APROFITAMENT

17 oct

ESPIGOLADES

18 oct

Per a més informació
escaneja aquest codi QR
o visita gen.cat/aprofitemelsaliments

Generalitat
de Catalunya

El Govern de
Tothom!!!

Fins quan es pot conservar la fruita? Depèn de molt més que la temperatura

Molta fruita acabada de collir acaba concentrada en instal·lacions on es juga bona part del seu valor econòmic. Cal controlar les seves condicions de conservació per garantir una bona rendibilitat.

Xavier Minguet
Gerent d'Agroborges

Entre el moment en què es cull la fruita i el moment en què arriba a la taula del consumidor poden passar setmanes, fins i tot mesos. Durant tot aquest temps, la fruita segueix viva, segueix respirant, segueix madurant. **La diferència entre una peça que arriba en condicions òptimes i una que es perd pel camí depèn majoritàriament de l'estratègia que s'ha seguit al camp però també en postcollita.**

En la producció de fruita dolça de la Plana de Lleida i la Franja, el préssec, la nectarina, la pera i la poma concentren gran part del volum de postcollita gestionada a les instal·lacions de la zona. I és precisament en aquest tram final on

es juga bona part del valor econòmic de tota la campanya. **Controlar les condicions de conservació de la fruita no és una opció tècnica secundària: és una decisió de rendibilitat.**

En aquest article repassem les principals variables que determinen la vida postcollita de la fruita, i les tecnologies disponibles per allargar-la.

Per què la fruita continua canviant després de la collita?

La fruita, un cop separada de l'arbre, continua duent a terme processos metabòlics actius. El

procés central és la respiració cel·lular: les cèl·lules consumeixen oxigen i alliberen diòxid de carboni i calor. Com més ràpid és aquest procés, abans envelleix el fruit.

Hi ha fruites dites climatèriques (préssec, nectarina, pera, poma, pruna) que presenten un pic de respiració intens durant la maduració, associat a una producció elevada d'etilè. D'altres, les no climatèriques (cirera, raïm, maduixa), maduren de forma progressiva i no responen de la mateixa manera a l'etilè exogen. Entendre en quina categoria cau cada fruita és el primer pas per decidir quin protocol de conservació és l'adequat.

Temperatura: el factor més determinant

La temperatura és la variable amb més impacte directe sobre la velocitat de respiració. **Cada 10 graus centígrads d'augment de temperatura dobla o triplica la velocitat dels processos metabòlics (és el que es coneix com a coeficient Q10).** Dit d'una altra manera: una fruita emmagatzemada a 20 °C envelleix el doble de ràpid que la mateixa fruita a 10 °C.

Per a la majoria de fruites de pinyol de la zona, **les temperatures de conservació òptimes se situen entre 0 °C i 4 °C, en funció de l'espècie i la varietat.** El refredament ha de ser ràpid i es recomana iniciar-lo en les primeres hores després de la collita, ja que el retard en el prerefredament és una de les causes més freqüents de pèrdues de qualitat en camp.

Cal tenir present el fenomen del dany per fred: **algunes varietats de préssec i nectarina són especialment sensibles quan s'emmagatzemen entre 2 °C i 5 °C durant períodes perllongats, un rang que paradoxalment és més problemàtic que el de 0 °C.** Els símptomes principals són el browning intern, la farinositat o pèrdua de suc i el sagnat de polpa. Conèixer la tolerància de cada varietat és essencial per establir el rang de temperatura correcte.

Un cop la fruita està collida de l'arbre, aquesta continua respirant i madurant

◆ Fruita emmagatzemada dins una central. FOTO: AgroBorges.

Humitat relativa: equilibri entre deshidratació i podridures

La humitat relativa a la cambra de conservació ha de mantenir-se en valors elevats, típicament entre el 90% i el 95%, per evitar la pèrdua de pes per evaporació (la denominada pèrdua transpiracional). Quan la fruita perd entre un 5% i un 19% del seu pes en aigua, comencen a ser visibles els signes de marciment i pèrdua de turgència.

Però la humitat alta té una contrapartida: afavoreix el desenvolupament de fongs patògens com *Botrytis cinerea*, *Monilinia spp.* o *Penicillium spp.*, que troben en ambients humits i en microlesions de la pell les condicions ideals per proliferar. **L'equilibri entre humitat suficient per preservar la qualitat organolèptica i un ambient que no afavoreixi patògens és un dels reptes tècnics principals de la postcollita.**

En moltes instal·lacions, aquest equilibri es gestiona combinant la regulació de la humitat amb tractaments postcollita autoritzats, aplicats sovint en la línia de confecció o en banyades prèvies a l'emmagatzematge.

L'etilè: el gas que accelera la maduració

L'etilè és una hormona vegetal gasosa (C_2H_4) que actua com a senyal de maduració en les fruites climatèriques. La seva presència, fins i tot en concentracions de poques parts per milió (ppm), pot desencadenar o accelerar de forma significativa els processos de maduració i senescència.

En una cambra de conservació, l'etilè s'acumula per dues vies: per la producció pròpia de la fruita emmagatzemada i per

fonts externes (maquinària, productes en descomposició o fins i tot altres fruites en estats avançats de maduració). Una concentració d'1 ppm d'etilè ja pot tenir efectes mesurables sobre la velocitat de maduració.

Per minimitzar-ne els efectes es poden aplicar diverses estratègies:

- Ventilació periòdica de les cambres per diluir el gas acumulat.
- Adsorbents d'etilè (sistemes de permanganat po-

L'etilè pot accelerar molt els processos de maduració i senescència

tàssic o zeolites) que capten el gas activament.

- **Inhibidors de la percepció de l'etilè:** l'1-MCP (1-metilciclopren) és el producte més estès; actua bloquejant els receptors d'etilè de la fruita i endarrerix eficaçment la maduració.

Atmosfera modificada i controlada: allargar la vida útil de forma activa

Les tecnologies d'atmosfera modificada (AM) i atmosfera controlada (AC) actuen sobre la composició dels gasos a l'interior de la cambra o l'envàs, limitant la disponibilitat d'oxigen i incrementant el CO₂, de manera que es frena la velocitat de respiració de la fruita.

- **Atmosfera modificada (AM):** s'aplica principalment en envasos. En tancar la fruita en un film de permeabilitat seleccionada, la pròpia respiració del fruit modifica l'atmosfera interna de l'envàs fins a uns valors d'equilibri que alenteixen la maduració. Té un cost relativament baix i s'utilitza àmpliament en fruita de quarta gamma i en exportació.

- **Atmosfera controlada (AC):** és un sistema actiu que regula de forma precisa els nivells d'O₂

i CO₂ a l'interior d'una cambra hermètica. Les condicions típiques per a poma i pera se situen entre un 1–3% d'O₂ i un 1–5% de CO₂, molt per sota de la composició normal de l'aire (21% O₂). **En condicions d'Atmosfera Controlada ben gestionades, algunes varietats de poma poden conservar-se durant 9–12 mesos sense pèrdua significativa de qualitat comercial.**

Una variant més avançada és l'atmosfera ultra-baixa en oxigen (ULO), amb nivells d'O₂ inferiors a l'1%, que permet allargar encara més el període de conservació de la fruita en varietats aptes.

Altres factors a tenir en compte per a la conservació de la fruita

Més enllà de les quatre variables principals, hi ha dos factors addicionals que condicionen el resultat final:

- **Qualitat en el moment de la collita:** cap tecnologia postcollita pot millorar una fruita mal collida. El grau de maduresa en el moment de la recol·lecció (avaluat per duresa, contingut en midó, sòlids solubles i acidesa) és determinant per al potencial de conservació. Una fruita massa madura entrarà a cambra en desavantatge, independentment de les condicions aplicades.

- **Higiene i gestió sanitària de les instal·lacions:** les cambres de conservació poden actuar com a font d'inòcul fúngic si no es gestionen correctament entre campanyes. La neteja i desinfecció de parets, sòls, sistemes de refrigeració i caixes és una mesura preventiva que sovint s'infravalora i que té un impacte directe en la incidència de podridures.

Checklist bàsic per a una postcollita eficient

- Iniciar el prerefredament en les primeres 4–6 hores postcollita.
- Mantenir la temperatura de cambra dins del rang específic per a cada varietat.
- Controlar la humitat relativa i garantir la circulació d'aire.
- Gestionar activament l'etilè (ventilació, adsorbents o inhibidors).
- Separar lots de diferent maduresa per evitar contaminació creuada per etilè.
- Realitzar la neteja i desinfecció de cambres abans de cada campanya.
- Avaluar el grau de maduresa en collita per estimar el potencial de conservació de la fruita.

Claus per entendre el PLATER

El Pla per a la Implantació de les Energies Renovables està destinat a fixar els objectius de renovables a Catalunya per a l'any 2050 a partir d'una distribució comarcal que prometia ser equilibrada. Però finalment ha demostrat ser una concentració en poques comarques catalanes.

Ramon Queralt
Consultor ambiental

Quan fa tres anys, la Generalitat va anunciar la redacció del "Pla per a la Implantació de les Energies Renovables (PLATER)", destinat a fixar els objectius de renovables per l'any 2050 a partir d'una distribució de potencial per comarques, és a dir, a partir de quotes comarcals més o menys equilibrades en base a la demanda de cadascuna, va sonar bé. La planificació estratègica que competeix als governs precisament ha de servir per contravenir les inèrcies del mercat i reequilibrar les lògiques empresarials que tendeixen a l'economia d'escala i a la massificació. Sens dubte, **s'ha de celebrar tot allò que ajudi a ordenar i planificar a la bestreta, la implantació de nous elements sobre el terreny i el paisatge.**

I certament, vist des de les comarques tradicionalment productores en energies renovables, s'esperava un marge a l'alça en funció d'altres factors no gaire tècnics però malauradament rellevants (despoblament, preus baixos del sòl,

preexistència de línies de molt alta tensió...). Però així i tot, l'ordre de magnitud que prefigurava l'avanç del PLATER en base a aquell nou paradigma de localització basat en comarcalitzar la producció feia pensar que ens situava al fil dels grans líders euro-

peus en la matèria. Alemanya, Irlanda, Bèlgica, Anglaterra, Irlanda, Suècia, Dinamarca... tenen instal·lacions solars i eòliques distribuïdes arreu, sense diferències significatives d'implan-

tació entre territoris. Però no ha estat així. En la versió per a l'aprovació inicial del pla que es va detallar als consistoris primer i al conjunt de la ciutadania després, **la distribució espacial de la potència a instal·lar no feia més que reproduir el greuge territorial experimentat en la primera onada dels anys 2000.** El PLATER posa negre sobre blanc la concentració d'instal·lacions, i ho blindava amb la cobertura d'un pla territorial sectorial que jurídicament queda per damunt del planejament urbanístic i l'autonomia municipal. S'ha acabat la partida.

I amb una jugada rodona: acumula la meitat de la futura potència eòlica a les sis, set o vuit comarques habituals (Segrià, Garrigues, Anoia, Terra Alta, Ribera d'Ebre...), i atomitza la resta en petites sumes. Com que la lògica del sector es basa en concentrar instal·lacions al voltant de les costoses infraestructures d'evacuació (línies de molt alta tensió i subestacions), a hores d'ara, ja es pot deduir que els 900 molins del Segrià, les Garrigues i la Terra Alta, efectivament s'aixecaran però que gran part del potencial escampat a la resta de comarques no s'instal·larà mai. Però això no és pas un problema per al compliment dels objectius de reducció d'emissions. **La demanda estimada per al 2050 ja s'ha calculat a l'alça (a partir del PROENCAT, un document obsolet redactat al 2017), en previsió que, a la major part del país només hi prosperarà l'energia solar.** Aquesta sí, pot repartir-se molt més homogèniament atès que evacua directament a la xarxa d'alta i mitja tensió existent, i d'aquestes línies en recorren arreu dels municipis.

Però a banda d'aquest intent de recórrer la planificació estratègica per encolomar el compliment dels objectius sobre reducció d'emissions a les comarques de sempre, allò que més sobta del PLATER —en la seva versió per a l'aprovació inicial— és el seu baix rigor tècnic, impropri

La proposta inicial del Plater feia pensar que ens situava al fil dels grans líders europeus

◆ Plaques solars al parc fotovoltaic d'Alcarràs. FOTO: Nazaret Romero (ACN).

del Departament d'Urbanisme, que és on ara està adscrit el promotor del pla, l'ICAEN. Tot i els nombrosos errors materials i omissions, **la justificació tècnica per a l'ordenació de les zones aptes per a l'energia solar encara s'aguant**; ara bé, pel que fa a l'ordenació de l'energia eòlica, la justificació és plena de contradiccions i disparitat de criteris.

Només un exemple: tot i que com a criteri principal estableix l'existència de recurs eòlic -que fixa en 5 m/s de velocitat mitjana del vent-, s'hi marca com a aptes àmplies àrees que no arriben, ni de lluny, a aquesta xifra. Casualment, aquestes zones es troben a les anomenades "comarques de sempre".

En canvi, en altres àrees on es compleix el criteri (exceptuant òbviament espais naturals i similars), marca franges reduïdes o directament,

no marca res. Davant d'aquesta circumstància, dol especialment que des de determinats fòrums urbans es recorri a la cantarella del "Nimby" per justificar les dificultats i l'oposició als parcs eòlics. Tot sigui dit: **observant els atles de vent per a la península Ibèrica o fins i tot a escala d'Europa, Catalunya és un lloc molt poc ventós, i per tant, les zones amb recurs eòlic són comptades.**

En resum, l'aprovació d'un pla que faciliti la implantació de les energies renovables a Catalunya és positiva i fins i tot necessària. Tanmateix, la recepta infal·lible perquè el territori assumeixi aquest desplegament no és altra que fer un repartiment mínimament equitatiu. És evident que **no té sentit establir quotes exactes però sí que cal esperar una certa proporcionalitat, si més no entre producció (és a dir, potència instal·lada que és el que estableix el PLATER) i demanda.** De fet, això és el que fan els països capdavaners (www.globalenergymonitor.org) i és la manera de no crear greuges entre territoris. Només cal copiar.

El Plater demostra poc rigor tècnic, impropri del Departament d'Urbanisme

● Ali Ibrahim, assegut dins la seva petita cabana de cartrons en un assentament permanent de Corbins, on va a viure regularment durant la temporada de la fruita al Segrià.

Temporers del camp, entre la precarietat i la vulnerabilitat

La part més intensa de la campanya agrària, la que s'estén des dels mesos de maig fins a finals de setembre, arrossega una enorme demanda de mà d'obra que gairebé sempre es cobreix amb persones immigrades, la majoria vulnerables a les injustícies i moltes amb necessitats bàsiques no cobertes, com l'allotjament o unes condicions laborals mínimament saludables. La història es repeteix cada any amb tímides millores que semblen insuficients.

ALBERT GONZÁLEZ FARRAN • Text i fotos

La campanya de recollecció dels diferents fruits que es cultiven a Ponent, des de les cireres durant la primavera a les últimes pomes de tardor, generen una demanda de treball molt elevada. Aquesta crida fa que anualment desenes de milers de persones (entre vint i trenta mil) vinguin a les nostres comarques cada estiu, un volum que enguany (a falta de comptabilitzar-ho oficialment) sembla que serà més alt a causa dels bons resultats agraris i un augment de les persones potencialment contractables gràcies a l'últim procés de regularització d'immigrants.

Més enllà de les xifres, les condicions amb què arriben els temporers, pràcticament tots d'origen estranger, afavoreix la seva vulnerabilitat i que no es compleixin molts dels seus drets, com el de l'habitatge. Analitzem com ha anat aquest estiu, partint de la base que la situació ha millorat gradualment amb el pas dels últims anys.

Un dels aspectes més criticats per les organitzacions socials és l'explotació cada cop més especulativa del treball agrari. Segons la plataforma Fruita amb Justícia Social, una entitat lleidatana que defensa els drets

laborals i socials dels temporers al camp, sota el miratge d'un món rural idíl·lic, s'amaga un procés de despossecció de la petita pagesia en favor del model agroalimentari neoliberal. "La plana fruitera de Lleida és un d'aquests espais rurals on els agrobusiness s'estan instal·lant amb tota comoditat", indiquen fonts d'aquesta entitat. **Aquest sistema macroindustrial se sosté, segons ells, gràcies a importants inversions de les arques públiques catalanes (infraestructures viàries per a l'exportació, centres de recerca públics com l'IRTA o l'adequació de la duana de Lleida).** Els col·lectius socials denuncien que aquests recursos haurien de destinar-se a garantir la sobirania alimentària local i a protegir el teixit de la petita pagesia, en lloc d'engreixar els beneficis de grans corporacions que generen llocs de treball marcats per una extrema temporalitat, precarietat i marginalitat.

"Enmig de l'espiral devastadora del neoliberalisme del sector primari, hi ha una altra víctima, més silenciada i amb extrema vulnerabilitat: els imprescindibles i oblidats temporers, i les encara més invisibles treballadores dels magatzems de fruita", argumenten els portaveus de Fruita amb Justícia Social.

Habitatge: l'obligació incomplerta

L'accés a un allotjament digne es manté com el principal cavall de batalla de la campanya de la fruita. Per conveni col·lectiu, la patronal agrària és la qui té l'obligació legal de facilitar un habitat-

Aquest estiu Ponent ha viscut un augment de temporers a causa de la bona campanya

◆ Un temporer descansa fora d'una de les cabanes de l'assentament de Corbins.

ge adequat a aquells treballadors que contracta i que s'han de desplaçar. **Quan existeix una planificació prèvia i un precontracte, les empreses solen oferir places en albergs cooperatius o pisos de lloguer gestionats de manera responsable. No obstant això, les distorsions del sistema apareixen amb els fluxos migratoris interns no organitzats.**

Cada estiu, la presència de persones dormint al ras, en descampats, naus abandonades o als carrers de Lleida i d'altres municipis del Segrià evidencia les mancances de cobertura residencial. Les entitats socials recorden que la vulnerabilitat s'accentua quan els temporers arriben abans de l'inici real de la collita o durant anys de baixa producció, moment en què no disposen d'ingressos ni de la possibilitat d'accedir a recursos temporals d'allotjament privat. El fenomen del sense-llarisme al món rural té, a més, un caràcter estructural que s'allarga un cop acaba l'estiu. Molts temporers es queden arrelats al territori durant els mesos d'hivern; sense contractes vigents ni ingressos econòmics, aquestes persones cauen

en una situació d'exclusió residencial crònica o infrahabitatge, quedant totalment desprotegides i invisibilitzades pels circuits d'atenció dissenyats exclusivament per a la campanya estival. Davant de l'increment excepcional de l'afluència de temporers registrat durant aquesta campanya a la capital de Ponent, **l'Ajuntament de Lleida es va veure obligat a activar un pla de xoc d'emergència en coordinació amb la Generalitat. Segons dades provisionals, els dispositius d'atenció han arribat a atendre prop de dues mil persones, una xifra que pràcticament duplica els registres de les tres campanyes anteriors.**

Aquesta pressió assistencial va provocar l'ocupació total dels recursos ordinaris de la ciutat, com les 108 places del Pavelló 3 i els habitatges gestionats per l'Empresa Municipal d'Agenda Urbana (EMAU). Amb l'objectiu d'evitar la consolidació de grans assentaments a l'espai públic i garantir unes condicions de vida mínimament dignes, el govern municipal va habilitar de manera temporal i extraordinària el Pavelló 4 de Fira de Lleida. Aquest nou espai donava cobertura a 160 places

◆ Papis, un senegalès fotografiat dins el seu allotjament precari.

addicionals de pernoctació, equipades amb lots d'alimentació (sopar i esmorzar), serveis de dutxes exteriors i el suport logístic de professionals i integradors socials.

L'estada en aquests recursos comunitaris està limitada a un màxim de tretze nits per a persones en procés de recerca de feina i de cinc nits per a aquells temporers que ja estan treballant. Més enllà d'oferir un sostre temporal, el dispositiu s'utilitza com una eina d'atenció individualitzada i diagnòstic social. Els equips tècnics revisen la situació laboral i administrativa dels usuaris; en el cas de detectar indicis de temporers que pernocten al pavelló malgrat estar donats d'alta a la Seguretat Social, la Paeria trameta la informació directament a la Inspecció de Treball per determinar si les empreses contractants estan incomplint la seva obligació legal de proporcionar un allotjament de referència.

"En massa casos, ens hem trobat amb usuaris d'aquestes instal·lacions amb contractes de treball", lamenta Llibert Rexach, militant i portaveu de la plataforma Fruita amb Justícia Social. **"Ens han robat", denunciava una recent publicació d'aquesta entitat a les xarxes. "Com cada campanya, empreses de l'agroindústria incompleixen el conveni i les institucions els hi paguen la factura amb els nostres impostos", argumentava.**

En qualsevol cas, les imatges d'homes dormint

als carrers o en assentaments s'ha repetit. És recurrent cada estiu a les terres de Lleida. Són una minoria dels milers que arriben cada any, "però una minoria molt àmplia i significativa de la vulneració de drets", lamenten. **"Mai ningú hauria de dormir al carrer, el dret a l'habitatge es reconeix dins el conveni laboral del camp, per tant, és una obligació per la patronal agrària facilitar-lo", exigeixen.**

L'experiència local a Corbins

A diferència de les grans aglomeracions de la ciutat de Lleida, en municipis com Corbins es treballa des d'un vessant de proximitat i a escala humana. El seu ajuntament disposa de la figura de dues dinamitzadores comunitàries, la Maria José Gómez i la Mercè Aguayo, encarregades de gestionar la rebuda, l'orientació i l'assessorament tant dels temporers regulars com d'aquells que arriben en situació irregular o amb processos de regularització provisional pendents de resposta administrativa.

A Corbins, la campanya d'enguany s'ha desenvolupat amb més tranquil·litat respecte a l'any anterior, quan unes fortes pedregades en municipis veïns com Alcarràs o Soses van desplaçar un gran volum de treballadors sense contracte cap al municipi. L'alberg local de temporers ha acollit unes 150 persones ja contractades directament pels agricultors del poble o per la cooperativa local. Així i tot, el consistori ha detectat un degoteig constant d'entre 5 i 6 persones setmanals que acudien directament a les oficines municipals a demanar auxili en la recerca de feina. Les principals necessitats detectades pel perso-

Quan la Paeria té allotjats temporers amb contracte, ho denuncia a Treball

nal tècnic de Corbins van més enllà de la subsistència bàsica: **la barrera idiomàtica esdevé un obstacle crític per gestionar tràmits burocràtics essencials, requerint un acompanyament i mediació constant. A més, el municipi compta amb un assentament de caràcter històric situat als afores en un terreny de titularitat privada.** L'Ajuntament hi intervé de manera regular per garantir condicions d'higiene i salubritat bàsiques, oferint als temporers l'accés a les dutxes del camp de futbol municipal tres cops per setmana durant les hores nocturnes. També es coordina la distribució setmanal de lots de menjar i productes d'higiene gràcies a la col·laboració del Consell Comarcal del Segrià i de la Creu Roja. Recentment, **la signatura d'un conveni amb Càritas ha permès garantir que aquest suport alimentari a les persones vulnerables empadronades no es limiti només als tres mesos d'estiu, sinó que s'estengui durant tot l'any.** A nivell de convivència, les dinamitzadores també fan un treball formatiu en equipaments de gestió compartida com l'alberg, ensenyant el correcte funcionament del sistema de recollida de residus porta a porta per evitar problemes veïnals.

Per la seva part, **el municipi de Seròs, per segon any, ha tornat a disposar de l'alberg per a temporers durant la campanya agrària d'estiu. Com a novetat d'enguany, aquest equipament ha obert de forma ininterrompuda** des del passat mes de maig i fins a finals d'aquest mes de setembre. Disposa de quaranta places, dividides en dos mòduls "totalment" equipats.

El Consell Comarcal del Segrià ha gestionat el transport i l'estada d'aquestes persones amb finançament a càrrec de la Generalitat a través de la fitxa de sensellarisme. Tres dels seus dinamitzadors de la campanya contractats a través del SOC (una educadora, una integradora i una treballadora social) han fet les tasques d'atenció i acompanyament dels usuaris durant la seva estada a l'alberg, que havia de tenir una durada màxima de deu dies. Aquest procediment de derivació, en qualsevol cas, era l'únic vàlid per a accedir a l'allotjament de Seròs. Per la seva banda, la Diputació de Lleida també ha contribuït econòmicament al funcionament de l'operatiu.

L'alberg 'segregat' de Fraga

Fraga va inaugurar el febrer de 2023 el seu allotjament propi, un equipament destinat per als temporers en situació d'exclusió social i construït a través d'un conveni entre Càritas Espanyola i la Fundació Reina Sofia.

La comarca del Baix Cinca és també una zona de gran activitat agrícola, especialment durant els mesos d'estiu per les campanyes de recollida de fruita. Des de fa anys, tot el territori presenta una gran afluència de persones i una preocupant escassetat d'habitatges. La pandèmia de Covid-19, declarada el març del 2020, va posar en

◆ Voluntaris de Càritas atenen un sensellar per donar-li menjar.

evidència la situació d'especial vulnerabilitat en què viuen les persones temporeres a causa de la manca d'un habitatge adequat, que en garanteixi la seguretat i unes condicions dignes.

Arran d'aquestes circumstàncies, Càritas i la Fundació Reina Sofia van iniciar aquest innovador projecte d'allotjament temporal, que està en funcionament des de la primavera del 2023. **Les instal·lacions, amb prop de mig centenar de places, donen allotjament (sols per a un màxim de nits) a persones que o bé estan cercant feina o bé ja treballen, però que no han tingut encara accés a cap allotjament.**

L'indret compta amb cinc mòduls, quatre dedicats a dormitori i lavabo i un cinquè per a cuina. A més, ofereix un servei de bugaderia i menjador, a més d'una àrea exterior amb zones arbrades. Les instal·lacions estan gestionades per Càritas diocesana de Barbastre-Monzó i adequades en col·laboració amb l'Ajuntament de Fraga. Fins aquí, poca cosa a dir i molt a elogiar. Però un dels seus aspectes denunciabls és la seva ubicació. Es troba en la zona pròxima del carrer Clara Campoamor, enmig una zona industrial pràcticament abandonada, molt apartada del nucli urbà, que obliga els usuaris de l'alberg a traslladar-s'hi en cotxe o, en la majoria

L'alberg de Fraga es troba allunyat del centre, en una zona industrial en desús

d'ocasions, a peu. Sembla com si l'equipament fes nosa a la societat fragatina o necessités estar allunyat de la vida quotidiana dels seus veïns.

"Aquí nosaltres els facilitem l'inici, perquè arrel·lin, que tinguin una acollida, però són ells els que han d'anar a buscar un allotjament millor", argumenta una de les voluntàries de l'alberg de Fraga, Mercedes Vitriana, **"és allò de no donar-los el peix, sinó la canya de pescar perquè aprenguin a buscar-se el seu propi allotjament"**. Malgrat tot, Vitriana ho defensa com "un servei fantàstic, essencial per a aquest tipus de col·lectiu, que potser de vegades no acaben d'entendre la seva finalitat". Malgrat tot, asseguren que mai es troben amb greus dificultats.

Un perfil africà i masculí

El volum de mà d'obra que absorbeix la campanya és ingent i altament heterogeni, tot i que compta amb unes característiques molt definides. Segons les dades dels equips tècnics que treballen sobre el terreny, pràcticament totes les persones que busquen feina en el sector agrícola de Ponent són d'origen migrant. Es detecta també una marcada divisió sexual del treball. **El gruix dels temporers (al voltant del 85%) són homes sols, principalment joves o d'edat mitjana, que s'ocupen directament de les feines de recollida als camps de cultiu.** Per la seva banda, les

dones representen prop del 15% del col·lectiu i es vinculen majoritàriament a les tasques de manipulació, triatge i embalatge de la fruita a l'interior dels magatzems de les cooperatives i empreses.

Pel que fa a la situació administrativa, conviuen dues realitats clares: els treballadors regularitzats i aquells que es troben en situació administrativa irregular. El primer perfil sol estar format per treballadors fixos discontinus que tornen cada any de manera planificada o per persones procedents de països de la Unió Europea (com Romania i Bulgària). El segon perfil el componen migrants que arriben a Ponent de manera especulativa en recerca d'una oportunitat laboral que els permeti subsistir o iniciar un itinerari d'arrel·lament. Majoritàriament, provenen de països de l'Àfrica subsahariana (com el Senegal, Guinea-Conakry i Ghana) i del Magrib (principalment el Marroc i Algèria). Molts d'ells arrosseguen un passat de mobilitat interna, encadenant campanyes agràries per tot l'Estat espanyol: des de la collita de la maduixa a Huelva o els alls a Albacete, fins als cítrics a València i la verema al Penedès o a La Rioja.

Vulneració dels drets laborals

Les entitats socials assumeixen que hi ha hagut unes millores en les condicions de treball en què se sotmeten els temporers. Gairebé tots amb

◆ Mustafa Sidi Ahmed al costat d'unes lliteres de l'alberg de temporers de Fraga.

contracte, la immensa majoria encara accedeixen al camp a través d'Empreses de Treball Temporal, que sovint vulnereu part dels seus drets laborals sense que finalment quedi clar quin és el responsable, o l'ETT o el pagès que els acull.

Nul reconeixement i pagament d'hores extra, manca de seguretat laboral, dificultats d'accés al transport al camp, incompliment d'alta a la seguretat social per tots els dies treballats, pressions i acomiadaments davant els intents de reivindicació de drets i manca d'inspeccions adequades i efectives del Ministeri de Treball. Aquestes són algunes de les deficiències amb què es troben alguns observadors.

Llibert Rexach, de Fruita amb Justícia Social, admet que ha augmentat la sensibilitat dels page-

sos per les condicions físiques amb què treballen els seus temporers i una gran part ja no estan exposats en les hores de més calor del dia. Malgrat tot, encara no són unes condicions òptimes. Lamenten que les jornades encara són maratòniques, amb pocs descansos i una deficient hidratació. **"Els cops de calor no venen per un sol dia de feina, sinó per una acumulació de tots aquests factors",** recorda Rexach.

El procés de regularització

La regularització extraordinària d'immigrants impulsada enguany pel Govern espanyol ha estat un dels fets que ha permès que enguany no hi hagués tant dèficit de mà d'obra legal per treballar al camp. En la seva segona fase, aquest procés

va tancar el 30 de juny el termini per presentar sol·licituds. El procés, obert el 16 d'abril, va desbordar àmpliament les previsions inicials: es van registrar més d'un milió de sol·licituds, el 79,6% corresponents a autoritzacions per raó d'arrelament extraordinari.

La majoria dels expedients, però, encara no han arribat al final del recorregut. **A 30 de juny, 609.737 sol·licituds ja havien estat admeses a tràmit a l'estat, fet que donava als seus titulars una primera autorització temporal de residència**

cia i treball mentre es resolia definitivament l'expedient. En la majoria de casos, el guix dels sol·licitants es troba encara entre l'admissió a tràmit i la resolució definitiva, mentre l'Administració continua revisant expedients i possibles requisits a un ritme lent.

A Lleida, el procés té una incidència especialment significativa en relació amb el pes demogràfic del territori. **Si Catalunya, amb 257.602 peticions, va ser la comunitat espanyola amb més expedients, Lleida és una de les províncies amb més sol·licituds amb re-**

Pagesos Solidaris ha ajudat a regularitzar 415 persones enguany. Abans, sols eren 70.

lació amb la població. És en aquest punt on pren especial rellevància l'experiència de la Fundació Pagesos Solidaris impulsada per Unió de Pagesos (UP). El seu tècnic, Sebas Notario, explica que l'entitat acompanya persones en situació irregular en itineraris individualitzats: primer fa un diagnòstic social i documental i, quan es compleixen els requisits, tramita la sol·licitud. "Fem un diagnòstic de papers, diagnòstics socials... i després en marquem l'itinerari", explica. La fundació assegura haver aconseguit regularitzar 415 persones en només dos mesos en el marc d'aquest procés extraordinari, davant dels aproximadament 70 casos anuals que gestionava anteriorment mitjançant els mecanismes ordinaris d'arrelament. Per a Notario, **la regularització no és només una qüestió administrativa sinó també laboral i social, especialment en un sector agrari que depèn fortament de la mà d'obra migrant.** "No veiem només una persona com mà d'obra i punt", afirma, defensant un model d'acollida que combini feina, allotjament, drets i acompanyament social. Novament, una entitat privada està assumint les tasques d'informació, assistència i tramitació que hauria de fer l'administració pública.

La gestió global de la campanya i les propostes de futur generen debats intensos entre el sindicalisme agrari i els col·lectius de defensa dels drets humans. Tècnics com Sebas Notario defensen la necessitat d'imposar un model basat en la planificació i la contractació de proximitat. El sindicat postula que la solució estructural passa per apropar les ofertes de treball als llocs d'origen dels treballadors mitjançant xarxes d'entitats arreu del territori, evitant desplaçaments especulatius cap a Lleida quan no hi ha feina disponible. Quan es requereix mobilitat, aposten per la interconnexió de diferents campanyes agràries estatals per estabilitzar l'ocupació anual del jornalero.

El sector pagès recorda que l'administració sovint aporta recursos fragmentats o insuficients, i que cal una mirada integral que coordini la potència laboral, social i residencial sense posar "pegats" temporals.

◆ Sebas Notario, tècnic de Pagesos Solidaris, reparteix entre diversos assistents documents amb informació sobre els drets fonamentals que tenen els immigrants quan arriben al nostre país i estan en procés de regularització.

◆ Temporers utilitzant la cuina de l'alberg de Fraga.

En primera persona

"Tota terra és bona per viure-hi i morir-hi"

Ali Ibrahim (Ghana)
Assentament de Corbins

Fa molt de temps que visc en aquest assentament de Corbins perquè no trobo res millor on viure. A l'estiu fa molta calor i em piquen els mosquits. Al hivern, molt de fred. Però és el que Déu m'ha donat i li dono les gràcies. Un musulmà diu que tota terra és bona per viure-hi i

morir-hi. Ja fa molt de temps que busco un pis. Vaig viure a Barcelona però la policia me'n va fer fora. Ara que no treballo, no tinc diners per a res. Algun dia vull tornar al meu país, però abans necessito ajudar la meua família i les meves filles a estudiar. Per això necessito una feina més estable.

"És molt difícil trobar una casa"

Lamin (Gàmbia)
Resident de l'alberg de Fraga

És molt difícil trobar casa. He vingut a Fraga a treballar, tot i que jo visc a Mataró. He vingut al Baix Cinca a l'estiu perquè hi ha molta feina. A veure si tinc sort...

"Venim aquí per ajudar les nostres famílies"

Mustafa Sidi Ahmed (Senegal)
Col·laborador de l'alberg de Fraga

Porto vint anys vivint a Catalunya, de Blanes a Palamós. Els estius vinc a Fraga treballant sis mesos com a vigilant de l'alberg. També he treballat molts anys al camp. La majoria de nosaltres som aquí per ajudar les nostres famílies, venim a treballar i a no fer soroll. La immigració no existeix per fer mal ni per robar. Aquí al Baix Cinca hi ha molta feina, sobretot al camp. I els pagesos ho saben i ens tracten bé.

"La millor via per trobar feina és l'ETT"

Demba (Senegal)
Resident de l'alberg de Fraga

Des del 2005 que vaig arribar a l'Estat espanyol. La major part del temps la passo a Barcelona però vinc aquí a l'estiu a treballar al camp. Ens ofereixen un bon alberg. Aquí podem menjar i descansar. És un bon lloc, fins i tot la convivència entre nosaltres és bona. Però cal que ens espavilem per trobar una llar per continuar la campanya de la fruita. I quan acabi, cap a Barcelona. La millor manera de trobar feina és a través de les ETT.

"Els amics em van aconsellar venir a treballar"

Yale (Gàmbia)
Resident de l'alberg de Fraga

La meva residència la tinc a Barcelona normalment, però he vingut a Fraga perquè els meus amics m'ho van aconsellar. Aquí hi ha molta feina i crec que en podré aconseguir. Trobar un allotjament sense feina és impossible. A més, som molts que estem en la mateixa situació i és molt difícil. No em fa por el treball. Sempre somric quan ho estic fent, tot i la calor que fa.

"Porto vint anys vivint aquí i encara busco feina"

Nouraidin (Marroc)
Resident de l'alberg de Fraga

Porto vint anys vivint a l'estat espanyol. M'he vingut a Fraga per la campanya de la fruita. M'hi quedaré uns quatre mesos i tornaré a Tarragona, on visc i també tinc algunes feines. Encara viatjo amunt i avall per tal de trobar feines temporals. Sense feina, no tindria allotjament.

"Miro d'aguantar com puc sense papers"

Papis (Senegal)
Assentament de Corbins

Fa tres anys que malvisc aquí. Vaig arribar a Espanya amb pastera. Sense els permisos de residència, no tinc feina. Però miro de sobreviure. Porto tres anys així i sort en tinc de les ajudes que em donen. A l'assentament on vivim, tot és molt difícil. Si aconseguixo els papers tot serà més fàcil.

"No em fa gens de por treballar, sigui allà on sigui"

Majd Ounmouh (Marroc)
Resident a Lleida ciutat

Fa dos anys i mig que visc a Lleida, però més de sis a Espanya. He treballat durant molt de temps a la fruita. A Alacant i Andalusia, collint llimona, mandarina, cirera, nectarina, albercoc, préssec... de tot! També he treballat en la construcció, als magatzems de verdura i als mercats. Ara ajudo un amic en una botiga. Vaig arribar al país quan tenia 19 anys i ara, als 25, miro d'arreglar-me definitivament el permís de residència. Per això no em fa por treballar. Siguí on sigui. Tinc una vida difícil, he sofert molt, però no és res. Soc aquí perquè al Marroc no tinc cap oportunitat. Estic sol, pagant 300 euros per una habitació a Lleida, sense la meva família.

aritmos

Aritmos, 40 anys sembrant innovació i tecnologia per fer créixer el teu negoci!

Partner Platinum de SAGE, líder en ERP i solucions tecnològiques especialitzades per a la gestió d'empreses del sector agroalimentari.

Pol. Ind. Activa Park, C/ Térmens, 8, 25190 Lleida / +34 973 188 300 / www.aritmos.com / info@aritmos.com

El teu concessionari **John Deere**

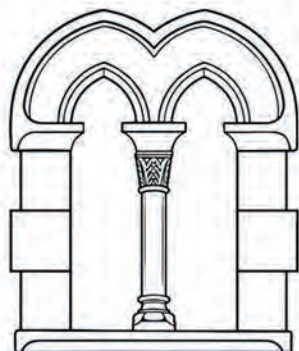
FIABILITAT | QUALITAT | PROXIMITAT

 vicensmaquinaria.com

 [@vicens.maquinaria](https://www.instagram.com/vicens.maquinaria)

 JOHN DEERE

CASTELL
DE MEQUINENZA

CASTILLO
DE MEQUINENZA

1 Castell
Castillo

2 Pobles
Pueblos

3 Rius
Ríos

INFORMACIÓ I RESERVA DE VISITES A · INFORMACIÓN Y RESERVA DE VISITAS EN
www.museosdemequinenza.com

Ayuntamiento de
Mequinenza
Ajuntament de
Mequinenza

ESPACIO DE INTERÉS
TURÍSTICO DE ARAGÓN
Museos Pueblo Viejo Aiguabarreig

Lleida. On el sol es pon al cor

#tornaacasa

Lleida t'estima

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

AUTO-MECÀNIC
CORBELLÀ

TARRAGONA

977 560 956

LLEIDA

973 197 130

www.automecaniccorbella.com

CESAB
CARRETILLAS

urgasashop.com

Descobreix la carn de guatlla

Producte de Lleida, fet al costat de casa

Vehicles nous i d'ocasió

 HYUNDAI

Control Motor Serveis Automobilitics
Avinguda de les Garrigues, 68. Lleida

LA DIPUTACIÓ REFORÇA LES AGROBOTIGUES COM A APARADORS DE GUST DE LLEIDA

La nova línia d'ajuts, dotada amb 200.000 euros, permetrà crear i modernitzar establiments de venda directa de productes locals als municipis de la demarcació

La Diputació de Lleida ha impulsat dues noves línies d'ajuts per crear agrobotigues i garantir serveis als municipis rurals, amb l'objectiu de reforçar l'activitat econòmica, garantir serveis de proximitat i generar noves oportunitats als pobles. "Produir bé és imprescindible, però també hem de poder vendre bé. Al mateix temps, viure en un poble petit no pot significar renunciar als serveis bàsics", explica el president de la Diputació de Lleida, Joan Talarn.

La línia destinada a les agrobotigues està dotada amb 200.000 euros, i permet finançar fins al 50% de cada actuació, amb un màxim de 20.000 euros per projecte. Se'n poden beneficiar cooperatives agràries, societats agràries de transformació i productors i productores de la demarcació que vulguin crear nous establiments o modernitzar els ja existents. Així mateix, la convocatòria prioritza els municipis amb menys població i aquells que encara no disposin d'agrobotiga.

Els ajuts permeten subvencionar reformes i adequacions dels locals, millores d'accessibilitat, sistemes de climatització i refrigeració, magatzems, maquinària, equips informàtics, terminals de venda, bàscules, rètols o sistemes de seguretat. A més, aquesta línia facilita la venda directa dels

productes agroalimentaris, redueix intermediaris i contribueix a retenir una part més gran del valor afegit al territori.

Aquestes mesures parteixen d'una realitat molt vinculada al territori. Les Terres de Lleida ofereixen una gran varietat de productes agroalimentaris de qualitat, que són el pilar de l'economia rural. Per tal que tots aquests productes arribin a la taula dels consumidors, darrere hi ha gent del sector de la pagesia, del comerç, productors i cooperatives, que treballen dia a dia per fer arribar a tothom productes de qualitat i de proximitat.

Amb la finalitat de facilitar la venda directa d'aquests productes agroalimentaris, diferents municipis de les Terres de Lleida disposen d'agrobotigues, que són punts de venda i de promoció de productes locals i que reforcen els vincles entre la pagesia, les cooperatives, els elaboradors, el comerç i la ciutadania. Els ajuts volen afavorir que aquests establiments s'estenguin arreu del territori i esdevinguin també aparadors dels olis, vins, fruites, formatges, cereals i altres productes que defineixen les comarques de Lleida, el Pirineu i l'Aran.

Aquests productes de qualitat i de proximitat que ofereixen les agrobotigues formen part de Gust de

Lleida, la marca agroalimentària impulsada per la Diputació de Lleida, que integra i promou els productes i tota la cadena de valor agroalimentària de Lleida, el Pirineu i l'Aran, i posa en valor el territori, la seva gent i la tradició, amb mirada de futur. Les dues línies d'ajuts es vinculen a aquesta estratègia.

En paral·lel, la línia destinada als locals multiservei vol afavorir establiments que combinin la venda de productes de proximitat amb l'oferta de serveis, com un forn de pa, un punt de recollida de paqueteria, la venda de butà, una petita oferta de restauració o activitats destinades a la gent gran, els infants i els joves. També es vol que esdevinguin espais de trobada i convivència que ajudin a mantenir la vida comunitària als municipis més petits.

Els projectes subvencionats es podran executar fins al 30 de setembre de 2027. Amb aquestes convocatòries, la Diputació vol posar noves eines a disposició del sector agrari i dels governs locals per mantenir serveis, impulsar el consum de proximitat, reforçar l'economia rural i contribuir a la lluita contra la despoblació.

Qui té por de qui? Els perills reals de la nostra fauna

Serps, escurçons, centpeus, aranyes, vespes, processionàries i mantis religiosa són noms que sonen feréstecs. Per a qualsevol és sinònim de perill. Però aquest concepte és molt més que relatiu. És imaginat, basat en una manca de coneixement que els converteix en allò molt més amenaçador del que realment és. Analitzem cadascun d'aquests animals per saber quin és el seu grau de perillositat (o innocuïtat).

ALBERT GONZÁLEZ FARRAN • Text

Comencem aquest reportatge amb una premissa molt clara amb la qual gairebé tots els biòlegs estan d'acord: **l'espècie animal més perillosa és la humana (tant per ella mateixa com per a la resta de la fauna animal). Es tracta d'una veritat basada en fets, en l'evolució d'un hàbitat que ha anat perdent espècies per culpa de l'anomenat progrés.** Un cop identificat l'ésser més perillós, repassem ara la resta.

A Ponent, una serp que travessa un camí, un centpeus sota una pedra, una aranya que surt d'un forat o una vespa que ronda una casa poden activar de seguida un mecanisme molt humà: la por. La imaginació acostuma a anar més de pressa que la fauna. Una serp es converteix en una amenaça, un escurçó en un animal disposat a atacar, un gripau en una criatura verinosa i qualsevol insecte gros en un possible enemic. Però la realitat és força menys dramàtica.

La fauna salvatge viu a Ponent des de molt abans que hi arribessin carreteres, polígons industrials, granges i camps de cultiu. I, en la majoria dels casos, intenta precisament evitar-nos. Tres especialistes consultats per aquest reportatge —el tècnic de la Reserva Natural de Mas de Melons i expert en fauna salvatge Lluís Culleré; el professor jubilat, doctor en Biologia i especialista en Zoologia de la UdL, Delfi Sanuy; i la biòloga i màster en biodiversitat Carme Mora Rueda, especialista en amfibis i

rèptils i membre de la Societat Catalana d'Herpetologia (SCH)— coincideixen, amb matisos, en una idea fonamental: **el perill que atribuïm a molts animals és molt superior al risc real que representen per a les persones.**

Aquesta distància entre la percepció i la realitat és especialment evident en el cas de les serps. Mora Rueda explica que, a la plana de Lleida, només hi ha dues espècies que poden inocular verí: la serp verda (*Malpolon monspessulanus*) i l'escurçó ibèric (*Vipera latastei*). A Catalunya hi ha, a més, l'escurçó pirinenc. El seu comportament envers els humans no té res a veure amb la imatge d'un animal que busca atacar.

"A la mínima que veu un humà sap perfectament quina és l'amenaça, se sent totalment atemorida i ella mateixa busca el camí de fugida", explica Mora. **Les serps, afegeix, no presenten una agressivitat inherent envers les persones i, habitualment, una mossegada es produeix quan l'animal se sent amenaçat, és manipulat o hi ha una trobada accidental.**

La serp verda és probablement un dels millors exemples de la diferència entre reputació i realitat. És una espècie que pot assolir una mida considerable (de fins a dos metres) i disposa d'unes dents situades al paladar (opistoglifa), capaces d'inocular verí.

A Ponent sols hi ha dos rèptils verinosos (i poc freqüents): la serp verda i l'escurçó ibèric

Però aquesta dentició està relacionada amb la seva estratègia alimentària. La serp captura les preses —principalment petits mamífers i ocells— i, un cop l'està deglutint, el verí l'ajuda

a immobilitzar-les. En un ésser humà, explica Mora, els efectes serien molt més limitats. De fet, compara la possible reacció amb la d'una picada de vespa.

I encara hi ha una circumstància que fa especialment improbable una mossegada amb inocularió de verí: caldria

que la persona s'acostés molt a l'animal. "Perquè ens piqués, hauríem de, bàsicament, ficar-li el dit a la boca", resumeix la biòloga. La recomanació, per tant, no és perdre la por i començar a manipular serps, sinó exactament el contrari: deixar-les tranquil·les.

La serp blanca, o colobra d'escala (*Zamenis scalaris*), és encara un exemple més clar. No disposa de verí i és totalment inofensiva per als humans. El seu nom popular prové del dibuix que presenta durant la fase juvenil, quan dues línies fosques travessen el dors i recorden una escala de bombers. És una de les serps que es poden trobar en ambients de la plana i, com la

serp verda, pot viure en espais agrícoles.

El paper ecològic d'aquestes serps és una de les realitats que sovint queda amagada darrere de la nostra por. Les serps no són només animals que "hi ha al camp": són depredadors que formen part de l'equilibri dels ecosistemes. La seva alimentació inclou rosegadors i altres animals petits (malauradament, no mengen conills adults). En conseqüència, la seva presència pot contribuir al control natural d'algunes poblacions que les persones considerem perjudicials. La mateixa Carme Mora apunta que la relació entre fauna i "plagues" també s'hauria de mirar amb perspectiva: el que considerem una plaga depèn sovint dels nostres interessos.

En l'apartat de rèptils, ens queda mencionar **les serps d'aigua (conegudes com les colobres escurçoneres), que viuen en rius i zones humides de la plana i que, per simular una falsa perillositat (són totalment inofensives), imiten el comportament de l'escurçó per allunyar els seus depredadors.**

L'escurçó, un malvat que no es deixa veure

L'escurçó ibèric és el cas que requereix més respecte. A diferència de la serp verda, té els ullals inoculadors situats a la part davantera de la boca (solenoglifa) i una dentició especialitzada per injectar verí (com una agulla hipodèrmica) que li serveix per matar les seves preses abans

La serp és essencial perquè és un gran depredador dels rosegadors

◆ Una serp verda, que pot arribar a fer dos metres de llargada. FOTO: Gerard Martín Carrasquero (SCH).

◆ Exemplar de serp blanca. FOTO: Gerard Martín Carrasquero (SCH).

d'empassar-se-les. El Catàleg de Fauna Salvatge de la Generalitat el classifica actualment com a espècie vulnerable a Catalunya. La seva distribució és fragmentada i escassa. De fet, **les últimes referències a Ponent les tenim entre els anys setanta (al Segrià) i vuitanta (la Noguera) i és una espècie que es pot donar gairebé per extingida a les nostres comarques.** Entre les amenaces que s'identifiquen hi ha la persecució directa per part dels humans, els atropellaments, la destrucció i fragmentació de l'hàbitat i els canvis en les condicions ambientals.

Lluís Culleré coincideix en el fet que l'escurçó ibèric era molt més abundant en determinades zones de Ponent fa dècades. En el seu testimoni recorda que a les Garrigues n'hi havia força fa aproximadament cinquanta anys. "És difícil veure actualment grans poblacions d'escurçó ibèric", afegeix Mora Rueda, "tant de bo en poguéssim trobar més pel camp".

L'escurçó ibèric és una serp de mida mitjana, generalment de menys de 60 centímetres, vinculada sobretot a ambients oberts, rocósos i amb vegetació discontinua. Una topada amb un escurçó (insistim, molt poc probable per la seva baixa densitat) no hauria de convertir-se en una persecució ni en un intent de matar l'animal. La millor estratègia és mantenir la distància i deixar-lo marxar. De fet, l'instint de l'escurçó, històricament castigat pels humans, és fugir quan en veu un. El problema apareix quan una persona intenta tocar-lo, agafar-lo o, sense adonar-se'n, posa la mà o el peu allà on l'animal està amagat.

Això no significa que una mossegada d'escur-

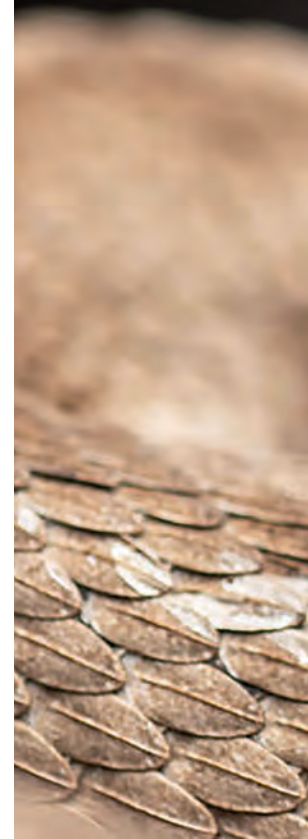
çó s'hagi de banalitzar. **Els experts recomanen immobilitzar la persona afectada, mantenir-la en repòs i traslladar-la immediatament a un centre hospitalari. També desaconsella expressament fer incisions, xuclar el verí, aplicar torniquets o cremar la ferida.** La resposta sanitària és molt més útil que qualsevol dels remeis casolans que durant dècades han alimentat la cultura popular al voltant de les mossegades de serp.

Una picada d'escurçó s'ha de tractar mèdicament, amb un antídoto. Si no es fa de forma immediata, pot provocar inflamacions a la part mossegada i una necrosi local (enfosquiment de la carn) davant la qual sempre hi ha una solució. En un adult sa, aquesta picada és inofensiva, malgrat el malestar que provoca (febrícula).

El verí també té una funció

Hi ha una idea que es repeteix: quan parlem d'un animal verinós tendim a mirar-lo des del punt de vista humà. **Però el verí no existeix per atacar persones. És una eina biològica desenvolupada per caçar o defensar-se.**

En el cas de la serp verda, la funció principal està relacionada amb la captura de preses. En el cas de l'escurçó, també. L'animal no necessita atacar un humà per sobreviure i, de fet, una persona és una presència massa gran i potencialment perillosa perquè

Una picada d'escurçó, molt escàs a Ponent, obliga a ser tractat amb medicació

● Un escurçó ibèric, una espècie vulnerable a Catalunya. FOTO: Gerard Martín Carrasquero (SCH).

tingui sentit convertir-la en presa. Aquesta mateixa lògica serveix per entendre molts altres animals. La majoria no tenen gens d'interès a acostar-se a nosaltres. Quan hi ha una interacció, sovint és perquè nosaltres hem entrat en el seu espai o hem alterat el seu comportament: aixecar una pedra, posar la mà en un forat, intentar capturar un animal o trepitjar-lo accidentalment.

Delfi Sanuy ho expressa d'una manera especialment contundent. **"Els animals tenen tot el dret de viure i desenvolupar el seu cycle vital des de fa milions d'anys. Els que els hi hem tocat els nassos som nosaltres, no ells a nosaltres", afirma Sanuy.**

Gripaus, salamandres i una mala fama

Els amfibis també arrossegueu una història de prejudicis. El gripau o la salamandra han estat associats tradicionalment a verins, malefics i llegendes, sobretot en territoris com l'Amèrica del Sud. La cultura popular ha fet de la sa-

lamandra un animal capaç de sortir del foc i del gripau una criatura que pot intoxicar qui el toca o el llepa.

La realitat catalana és molt més prosaica. Carme Mora explica que **alguns amfibis, com el gripau comú o la salamandra, disposen de glàndules paròtides capaces d'alliberar substàncies irritants i de mal gust pensades per defensar-se dels seus depredadors.** Però això no significa que siguin animals perillosos per a les persones. El problema podria aparèixer si aquestes substàncies entren en contacte amb zones especialment sensibles, com els ulls, després d'haver manipulat l'animal.

El més important, en realitat, és gairebé l'inrevés: són els humans els que podem perjudicar els amfibis. La biòloga recorda que aquests animals estan afectats per malalties com les provocades pels fongs quitridis i que les persones poden contribuir involuntàriament a transmetre'ls mitjançant les mans, les sabates o altres superfícies contaminades.

Centpeus i processionàries

La fauna de Ponent també inclou artròpodes que, per la seva aparença, poden provocar un respecte considerable. Sanuy parla de l'escolopendra, un gran centpeus (pot arribar a fer 30 centímetres de llargada) que viu habitualment sota pedres i en espais amb certa humitat. La seva picada pot ser dolorosa i, segons el seu testimoni, pot provocar complicacions especialment en persones vulnerables o que pesin menys de 25 quilos (com un infant). Però també destaca que, malgrat haver desenvolupat tota la seva vida professional en contacte amb la fauna, no recorda haver patit cap picada d'aquest animal. **"És més fàcil que et caigui un llamp al cap que no que et piqui una escolopendra", diu. El seu consell és que, en plena natura, no posem mai els dits sota les pedres.** Un altre animal perillós és la processionària del pi, una espècie vinguda també al nostre país per la mà de l'home i la seva obsessió de plantar pins a tot arreu. Actualment, a causa de la sequera, n'abunden molt per aquests arbres. **Un atac de processionària provoca simplement picor, com la d'una ortiga.**

Un altre insecte empipador és la paparra, cada cop més abundant als nostres camps. Les paparres són artròpodes que parasiten externament un gran nombre d'animals silvestres, tant mamífers com aus i rèptils, els animals domèstics, i també poden picar els humans. Són més abun-

dants en zones boscoses i en paratges rurals, on habiten animals silvestres i a més es donen les condicions mediambientals adequades de vegetació, llum i humitat per al desenvolupament del seu cicle vital. Acostumen a estar habitualment a terra o a l'herba, esperant que passi un animal per alimentar-se d'ell. **Una paparra fixada al cos generalment no causa dolor i el més freqüent és que la picada no provoqui cap dany, o únicament una petita lesió a la pell.** Algunes poden estar infectades amb organismes patògens i transmetre'ls mentre s'alimenten. Això pot causar malalties en les persones, com la febre botonosa, la malaltia de Lyme, la febre recurrent, l'encefalitis transmesa per paparres, la babesiosi, la tularèmia o la febre hemorràgica de Crimea-Congo, entre d'altres.

Quan el monstre és una aranya

Amb les aranyes passa una cosa semblant. Són animals verinosos en el sentit que utilitzen verí per immobilitzar les seves preses, però això no converteix qualsevol aranya en una amenaça per a les persones. Sanuy recorda que el mecanisme és essencialment defensiu quan interactuen

**L'escolopendra viu
sota les pedres i
la seva picada és
'simplement' dolorosa**

◆ Una escolopendra o cuca de cent cames. FOTO: Eran Finkle (licència Creative Commons).

◆ Dos exemplars de porcs senglars. FOTO: JARC via ACN.

amb humans. També menciona les taràntules mediterrànies, presents en zones de Ponent, que viuen en caus excavats a terra i que, segons explica, no representen una amenaça habitual per a les persones.

Entre la por irracional i la falsa sensació d'invulnerabilitat hi ha un terme mitjà: saber quins riscos existeixen i com actuar. Les abelles, les vespes, els tàvecs i altres insectes poden causar picades doloroses i, en persones al·lèrgiques, provocar reaccions greus. Canal Salut assenyala que **les picades de vespa asiàtica o velutina, per exemple, solen produir dolor, vermellor i inflamació local, però que les reaccions greus sols apareixen en persones al·lèrgiques o en cas de picades múltiples.**

Aquest punt és important perquè desmuntar els mites sobre la fauna no significa afirmar que "no passa mai res". Passa, però passa en unes circumstàncies molt concretes i amb una freqüència que sovint no correspon a la por que desperta l'animal.

El cas de la vespa velutina (la vespa carnissera asiàtica) és especialment il·lustratiu. És una espècie invasora que ha vingut per quedar-se al nostre país per sempre i que preocupa sobretot els apicultors perquè destrueix les abelles. Però

Canal Salut adverteix que, pel que fa a la perillositat de la picada, no és més perillosa que la de les vespes autòctones.

És a dir, la seva mida i la seva aparença poden provocar una percepció de risc superior a la que

correspon estrictament al perill sanitari. Un altre insecte que crea incerteses pel seu aspecte és la mantis religiosa. Es caracteritza per tenir el seu primer parell de potes adaptat per a la caça i la seva postura immòbil recorda una persona pregant. És un depredador formidable, però totalment inofensiu per als humans, tot i ser carnívor. S'alimenta de grills, mosques, llagostes i altres insectes i la femella pot arribar a devorar el mascle durant o després de la còpula.

Sanuy apunta una utilitat de la mantis. **"Si algun dia et perds a la muntanya, si veus una mantis, pensa que la seva cua sempre apunta cap a l'est".**

Els invasors sí que són un problema

La fauna que més preocupa és, de fet, la invasora. Sanuy parla, entre d'altres, del cranc americà, que s'ha estès per molts cursos d'aigua i que pot afectar espècies autòctones i fases larvàries d'amfibis i peixos. En aquest cas, el problema no és que l'animal sigui perillós per a les persones —el mateix professor el considera inofensiu per als humans perquè les seves pinces són innòcues— sinó pel seu impacte sobre els ecosistemes.

També relaciona aquesta qüestió amb el canvi climàtic. No planteja simplement que "hi hagi més insectes", sinó que **el canvi de les condicions ambientals pot modificar el funcionament dels ecosistemes, debilitar poblacions autòctones i facilitar que espècies oportunistes puguin ocupar espais on abans no trobaven unes condicions adequades.**

La percepció de perillositat tampoc no es limita als animals petits. El senglar és probablement un dels mamífers que més fàcilment associem a possibles accidents. Però Sanuy explica que, tot i haver-ne trobat molts al camp, mai no l'han atacat. El risc, com en altres animals, augmenta quan l'animal es troba en una situació de tensió, especialment si no pot fugir.

La diferència és que **un senglar té una mida i una força considerablement superiors a les d'una serp o un amfibi. Per això, mantenir la distància és una qüestió de sentit comú. No cal convertir-lo en un monstre per entendre que un animal salvatge de gran mida mereix respecte.**

Amb els gossos assilvestrats el problema és diferent. Sanuy recorda que poden actuar de manera defensiva si se senten amenaçats i que el seu origen està relacionat amb animals domèstics abandonats que han hagut de buscar-se la vida. De nou, la intervenció humana apareix al principi de la història.

La fauna de Ponent no és un catàleg de monstres. És un conjunt d'espècies que comparteixen territori amb nosaltres. Algunes poden defensar-se. Algunes poden picar. Algunes tenen verí. Però gairebé totes tenen una cosa en comú: no ens estan buscant. Nosaltres sí que les hem anat a buscar. I massa.

Una picada de vespa asiàtica no és més perillosa que el d'una autòctona

El canvi climàtic posa en risc la continuïtat de la pera conference

Les altes temperatures afecten el normal creixement dels fruits d'aquesta varietat emblemàtica de les terres de Ponent, fins al punt que moltes veus apunten el seu possible final en un termini relativament curt. La pera conference és la varietat més estesa a Catalunya i l'elevada calor d'aquest estiu ha provocat un estrès als arbres que en algunes finques ha derivat en pèrdues de fins al 80% de la producció.

MIQUEL ANDREU / ACN · Text

Tot i que és originària del nord d'Europa, i Bèlgica i Holanda en són autèntiques potències mundials, fa dècades que la varietat de pera conference és emblemàtica també de les zones de regadiu de les comarques de Ponent. Des dels anys vuitanta ocupa un lloc destacat als camps i cooperatives del nord de les Garrigues, al Segrià i el Pla d'Urgell, molt valorada per la seva sucositat i dolçor, i mentre altres fruites han tingut un protagonisme fluctuant al llarg del temps, la pera conference s'ha mantingut sempre al podi de la producció. Però això pot canviar aviat. Des de fa quatre anys, aquest cultiu passa per unes dificultats que en comprometen la viabilitat i, en conseqüència, poden canviar també la fesomia del sector agrari de la zona.

Més calor que mai

A principis del passat mes d'agost va començar la collita, i un dels principals maldecaps van ser les altes temperatures. Des del maig hi ha hagut diverses onades de calor i, segons el servei d'observació Copernicus, a Europa occidental s'han registrat els mesos de juny i juliol amb les temperatures més elevades de la història. Les dades de mesurament de les Borges Blanques i Castellans ho corroboren: el passat juliol, amb una temperatura mitjana de 27,7°C (comptant les 24 hores del dia), va ser el més calorós del que portem de segle XXI. La mitjana

de juny i juliol d'enguany a la plana de Lleida ha superat en 1,9°C i 2,3°C la mitjana de l'última dècada. I no és només aquest any: **les temperatures dels dos últims estius han sigut les més elevades dels últims 25, només equiparables a les del 2022 i 2003.** A més, els períodes de calor cada vegada arriben abans i es fan més llargs. Això té un impacte directe sobre els perers, i una conseqüència evident són les fulles rostides, molt generalitzada aquest any. "Fan pena de veure", diu un pagès de Torregrossa. **Sense fulla verda, la pera no creix, queda petita i els quilos per hectàrea disminueixen. La rostida de fulles no és estranya en aquest tipus d'arbre, molt sensible a la calor, però normalment passava al setembre, no al juny o juliol com ara, amb l'arbre carregat de fruita.** Hi ha finques on això suposa pèrdues de collita importants, del 40-50%. A nivell general de Ponent, Unió de Pagesos assenyala que més de la meitat de camps dedicats a la pera conference tindran baixades de producció d'entre el 40 i el 80%. Si fa 25 anys, fer 20.000 kg per jornal era normal, ara és impensable. Les expectatives s'han reduït a menys de la meitat. "Estan sent anys de no arribar als 10.000, i aquest any rondarem els 5.000-6.000", explica un pagès de les Borges Blanques. "Són produccions baixíssimes", lamenta. **I l'afectació no és per falta d'aigua, ja que els pagesos reguen tot el que poden i l'arbre es manté en condicions. És un problema de temperatura a la part aèria de l'arbre, de l'aire calent que hi ha al medi.**

◆ FOTO:
A. González

L'amença de fongs i bacteris

La forta calor també suposa un altre perill per la pera conference: el foc bacterià, una malaltia que l'any passat va reaparèixer amb força. Surt sobretot a la primavera, al moment de floració, i el bacteri entra per les flors o les ferides de l'arbre. Com més temperatura, combinada amb la humitat, més risc d'infecció d'una malaltia que es propaga molt ràpidament i que afecta sobretot perers i pomers. Amb

el desordre climàtic, l'arbre reacciona fent floracions quan no toca i el risc d'entrada del bacteri es multiplica. Per si no fos prou, el perer també es veu amenaçat per un fong, l'*stemphylium*, tot i que en aquesta campanya no ha tingut gaire incidència.

Per tot plegat, el sector es va fent a la idea que no està davant una circumstància adversa puntual, sinó que les dificultats dels últims anys, molt vinculades al canvi climàtic, poden esdevenir estructurals. Diverses veus apunten que, amb aquestes condicions, la pera conference ho té molt complicat per continuar tenint la rellevància que té ara a Ponent. Malgrat que encara hi ha alguna plantació jove, és poc probable que, quan toqui renovar arbres, els pagesos tornin a apostar per plantar conference, de manera que aquesta aniria perdent presència. En reunions amb el Departament d'Agricultura, Unió de Pagesos ja ha demanat un pla de reconversió varietal. A l'horitzó torna a so-

nar el nom de préssecs i nectarines, immunes al foc bacterià, com a possibles alternatives. De moment, als nous regs, com el Segarra-Garrigues, el que s'està plantant són ametllers i olivers, que requereixen molta menys mà d'obra.

De fet, el responsable del sector de vegetals d'Unió de Pagesos, Jaume Gardeñes, admet que la pera conference és una varietat que "no és originària d'aquest territori"; prové de països de nord d'Europa, més humits i amb temperatures més baixes, per la qual cosa, li costa suportar estius tan calorosos com el que viu Catalunya. **L'estrès que la calor ha provocat als arbres s'ha traduït en el fet que en algunes finques, les peres tinguin de 5 a 8 mil·límetres menys que altres anys.** Paral·lelament, durant el quallat de la flor també hi va haver una important pèrdua de producció, segons Gardeñes.

Un concurs per trobar la millor pera conference

Des de l'any 2007 existeix la Denominació d'Origen Protegida (DOP) Pera de Lleida, inscrita formalment a la Unió Europea el 2011. La seva zona de producció abasta tot el Pla d'Urgell i alguns municipis de les Garrigues, la Noguera, el Segrià i l'Urgell. El segell inclou peres de les varietats conference, blanquilla i llimonera. **Una de les iniciatives de la DOP és el concurs OhPera!, que busca la millor pera de la varietat conference.** Va néixer l'any passat, coincidint amb la presentació d'un panell de tast propi, i el passat 21 d'agost acabava el termini d'inscripció de candidats per a la segona edició. El resultat d'aquest certamen es farà públic al mes d'octubre coincidint amb l'acte d'inici de campanya de la DOP Pera de Lleida.

El foc bacterià sorgeix per l'alta temperatura combinada amb una elevada humitat

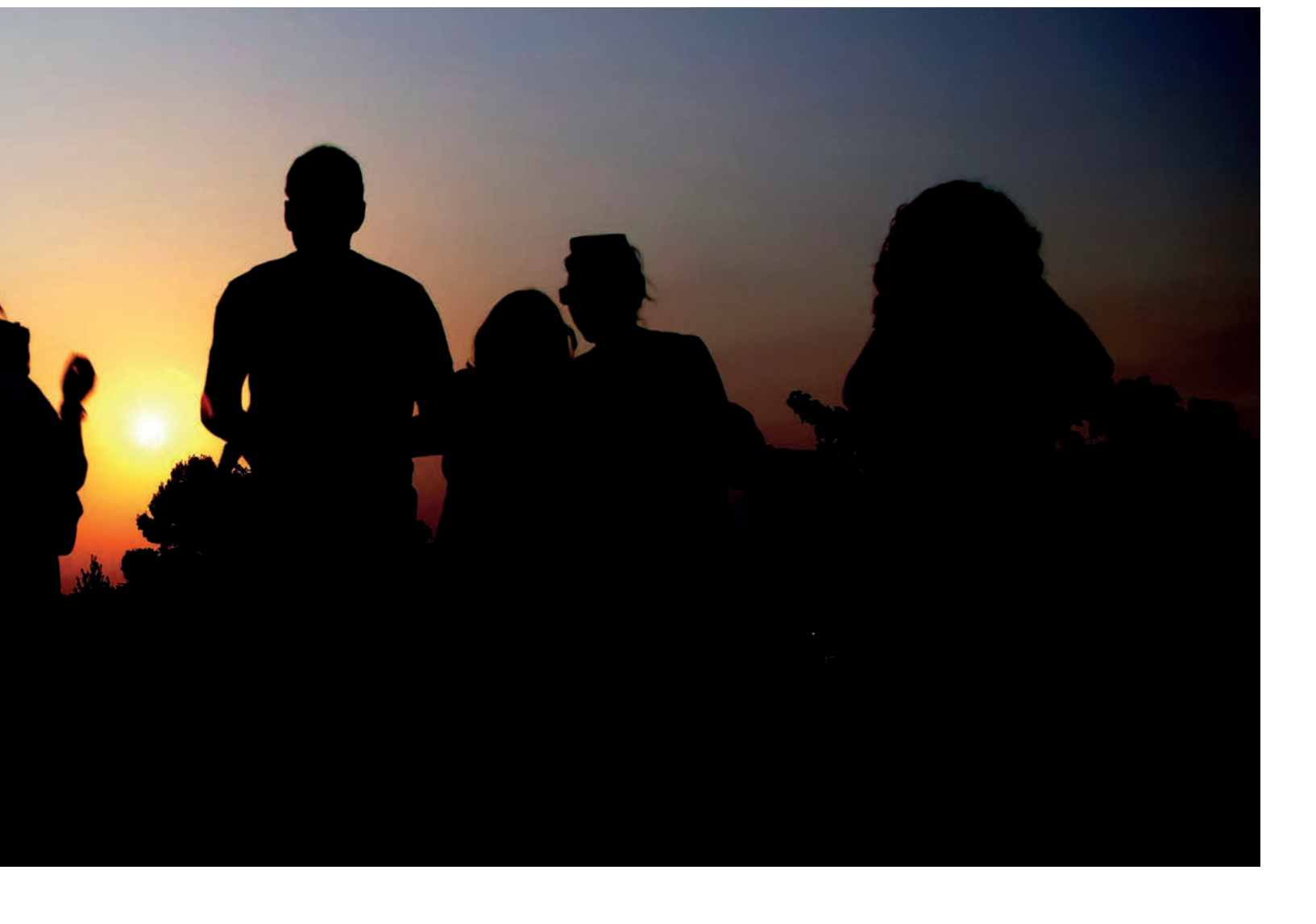

PUNT DE VISTA

Un turisme eclipsat

L'eclipsi total que va tenir lloc el passat 12 d'agost i que era perfectament visible entre les comarques del Segrià i les Garrigues va generar un rebombori turístic que va afectar especialment les zones rurals. A part de l'acollida organitzada a les ciutats de Lleida i les Borges Blanques (punts d'observació oficial designats per la Generalitat), la resta de municipis de Ponent van experimentar una arribada excepcional de turistes que es van situar entre camins, finques, coberts i mil i un racons. Les vinyes de Mas Blanch i Jové, les oliveres d'Oli Cometes i de Cuadrat Valley, els fruiters d'Aitona i Alcarràs i els camps de cereal de bona part del nostre territori van ser alguns dels escenaris que van acompanyar una experiència única... i que es va fer molt curta.

◆ FOTOS: Albert González Farran.

La conquesta del regadiu o l'extinció del secà

La Generalitat, la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre, enginyers, empreses constructores i, òbviament, pagesos i regants estan d'acord en la necessitat d'expandir la superfície de regadiu al territori català. En nom de la rendibilitat i del canvi climàtic, es manté un pols ferm a guanyar terreny al secà, fins i tot dins les zones protegides (ZEPA). Però pocs avaluen el preu econòmic i ecològic que s'haurà de pagar.

ALBERT GONZÁLEZ FARRAN • Text i fotos

Sembla que tothom hi està d'acord. Almenys, aquells que hi tenen interessos. L'agricultura de regadiu, especialment aquella modernitzada amb sistemes d'estalvi d'aigua, està guanyant terreny progressivament al secà. Aquells conreus tradicionals en què es vetllava per una convivència amb l'aigua de la pluja i amb tècniques naturals que buscaven la màxima rendibilitat hídrica, estan desapareixent progressivament en favor d'una política constructiva de més canals, séquies, sistemes de degoteig i grans embassaments.

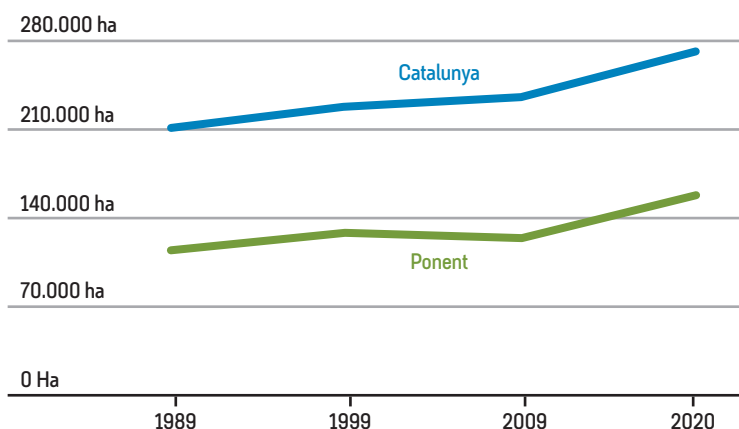
En els últims vint anys (vegeu la gràfica adjunta), ha estat clara la tendència de les administracions a impulsar grans obres hidràuliques i a expandir un relat que molt pocs ja discuteixen (tot i que els arguments en contra d'aquest relat són també consistents).

Fonts de la Generalitat argumenten que "el resultat (d'aquesta política) ha estat una important xarxa d'infraestructures de regulació, de transport i de distribució de l'aigua de reg que ha permès desenvolupar una agricultura pròspera i vinculada a una ramaderia molt important, configurant, conjuntament i amb la indústria agroalimentària que en deriva, un sector agroalimentari potent que té un pes importantíssim en l'economia catalana". "Aquesta vitalitat econòmica contribueix a evitar l'abandó dels camps i la desertització en moltes zones de Catalunya", afegeixen les mateixes fonts.

"L'aigua és imprescindible per poder regar i produir aliments", reivindica Josep Maria Jové, president de la comunitat del Canal Segarra-Garrigues. "Sols falta que els pagesos s'animin a incorporar-s'hi", demana.

"Hi estem donant el tomb", manifesta Xavier Gispert, director general de Regadius i Espais Agraris. "Estem fent que la gent es fixi al territori, que hi hagi molt més desenvolupament econòmic gràcies a les inversions de la Generalitat, a aquests regadius moderns", indica Gispert, "i això ho poso en contraposició amb altres zones que tenim a la plana, amb regs antics, com ho són els d'inundació, on està passant el procés contrari", una declaració que està en clara referència al lent procés de modernització del Canal

HECTÀREES DE REGADIU Font: Idescat

◆ Obres de construcció d'un nou tram del canal Segarra-Garrigues, als sectors 10, 11 i 14.

d'Urgell, on els regants han manifestat el seu rebuig al projecte inicial, sobretot per les condicions de finançament que planteja el Govern. Precisament, **el passat 29 de maig va esclatar una altra polèmica quan el departament d'Agricultura va anunciar a bombo i plateret un acord amb els regants de l'Urgell per iniciar el projecte de modernització sols a les col·lectivitats que ho sol·licitin. En comptes d'iniciar les obres d'una modernització integral dels Canals d'Urgell, es proposava avançar la moder-**

nització col·lectivitat per col·lectivitat a partir de les iniciatives que sorgeixin des del territori. "Permet començar la modernització allà on hi ha una necessitat immediata i una voluntat clara de construir un reg més eficient", argumentaven fonts de la Generalitat.

Aquest suposat acord va ser matisat l'endemà pel president de la comunitat de regants, Amadeu Ros, i rebutjada per un grapat de col·lectivitats que denunciaven la manca de consens.

Xavier Gispert: "Si Catalunya ha de ser Catalunya, és perquè sigui rural"

Impuls del Segarra-Garrigues

"Si Catalunya ha de ser Catalunya, és perquè sigui rural", manifesta Gispert, "i per això hem d'invertir en l'espai rural, com en els regadius". Aquestes declaracions les va fer Gispert el passat mes de juliol durant una visita institucional a l'inici de les obres dels sectors 10, 11 i 14 del sistema Segarra-Garrigues (entre les Garrigues i el Segrià). En conjunt, aquestes actuacions, segons el Govern, permetran posar en reg prop de 3.000 hectàrees i beneficiaran 935 explotacions agràries.

A més, aquests sectors seran dels primers que es beneficiaran del definitiu compliment de l'embassament de l'Albagés, encara en fase de proves i que aquest estiu ha assolit el 67% de la seva capacitat total (56 de 82 hectòmetres cúbics). Si tot va bé, el 2027 el pantà podrà omplir-se del tot.

Les darreres actuacions del Segarra-Garrigues, pressupostades en més de cent milions d'euros, s'emmarquen en l'Estratègia de Regadius 2025-2040, el full de ruta del Govern per impulsar "un model de regadiu més eficient, sostenible, resilient i competitiu", diuen. L'estratègia de la Generalitat té com a objectiu

“donar resposta als principals reptes del sector, com ara el canvi climàtic, l'escassetat d'aigua, la modernització de les infraestructures i l'optimització dels recursos hídrics, alhora que contribueix a reforçar la competitivitat de les explotacions agràries i la seguretat alimentària del país”.

El nou regadiu del Segarra-Garrigues es promou a més com una eina avançada d'estalvi hídric (en contraposició al reg a manta). “Estem desenvolupant una eina que permetrà establir recomanacions de reg acurades, basades, per una banda, en un model matemàtic i d'intel·ligència artificial d'acord amb l'estadística del que ha plogut els darrers anys i, per una altra banda, complementem amb informació que captem via satèl·lit del terreny”, explica Enric Ortega, director general d'Aigua Segarra Garrigues.

Veus crítiques

El model del regadiu s'imposa en tots els sentits. Sembla indiscutible. “Davant d'un escenari de crisi climàtica, amb escenaris de sequera que poden posar en crisi moltes empreses, l'agricultura serà de regadiu o no serà”, ho deia recentment Ignasi Servià, secretari de la Comissió de l'Aigua del Col·legi d'Enginyers Agrònoms de Catalunya.

Però per a alguns sí que és un model discutible. Annelies Broekman, doctora en agronomia i investigadora del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), va manifestar l'any passat a *SomRurals* que “parlar de regadiu com a únic futur és una hipersimplificació”. Al seu entendre, el model actual de producció agrícola és molt vulnerable i cal un canvi de mentalitat. **Broekman fa una crida a la restauració massiva del cicle de l'aigua i “recuperar el batec natural dels rius per recarregar els aqüífers i redibuixar els models de consum de l'aigua de manera que garanteixi un futur calibrat amb el territori, amb la seva gent, amb el nostre hàbitat i redibuixar l'ús del sòl segons els nous escenaris que estem veient”.** La científica demana dissenyar una nova agricultura. Zones de condensació natural, l'afavoriment de la degradació de la biomassa o l'aprofitament d'aigua retinguda a les arrels dels arbres són algunes de les tècniques que es proposen. Tècniques que no són gens populars perquè estan pensades a molt llarg termini i no generen cap inversió ni projectes constructius.

Regadiu amb les aus estepàries

Aquesta competició amb la natura suposa utilitzar els avanços tecnològics per aprofitar cada gota en benefici de l'activitat humana. I aquesta mentalitat s'està estenent a les zones especials protegides per a les aus dels secans (ZEPA). **Les principals organitzacions agràries (com Unió**

de Pagesos, el Gremi de la Pagesia, Asaja i el Manifest del Gran Urgell) van convocar mobilitzacions el passat juliol per exigir una “revisió de la designació d'aquestes ZEPA, que es va aprovar”, segons diuen “de manera arbitrària i abusiva, sense consens amb els agricultors i ramaders del territori, i sense una base científica sòlida que en justifiqui la delimitació actual”. Finalment, els pagesos van desconvocar el calendari de protestes davant la promesa del

◆ Obres de construcció d'un nou tram del canal Segarra-Garrigues, als sectors 10, 11 i 14.

Govern per elaborar "una proposta de compensació per als afectats per les limitacions derivades d'aquests espais de protecció". En paral·lel, **el departament d'Agricultura assegura que treballarà amb les organitzacions agràries per "defensar davant les institucions europees la necessitat d'avançar cap a un model que compatibilitzi la preservació de la biodiversitat amb la viabilitat de les explotacions agrícoles i ramaderes del territori".**

Cap a nous cultius?

La Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE), un organisme pertanyent a l'estat espanyol, és també una altra veu en defensa del regadiu i la seva modernització per a un futur canvi climàtic. "La modernització de regadius constitueix una de les prioritats estratègiques de la planificació hidrològica de la demarcació de l'Ebre, en representar una eina clau per millorar l'eficiència en l'ús de l'aigua i fomentar una agricultura

◆ Pagesos durant una protesta contra la gestió de les ZEPA, el passat mes de juliol. FOTO: Alba Mor (ACN).

més sostenible i productiva", diuen portaveus de la CHE. "Aquest procés no només permet una millor adaptació al context de canvi climàtic, amb una creixent irregularitat en els recursos hídrics, sinó que també contribueix a la sostenibilitat ambiental en disminuir la pressió sobre els ecosistemes aquàtics i els retorns contaminants", afegeixen les mateixes fonts, "a més, la modernització impulsa la competitivitat del sector agrari en integrar tecnologies avançades i sistemes de reg més eficients, cosa que afavoreix un ús racional del recurs i la seva disponibilitat a llarg termini".

Aquests arguments estan marcats per un gran condicionant: per a utilitzar eficientment l'aigua, n'hi ha d'haver. Sembla una afirmació trivial, però és més important del que sembla. Almenys així ho va deixar clar en una de les jornades tècniques de la passada Fira de Sant Josep de Mollerussa Vicent Altava, tècnic de Recerca Aplicada i Modelització del Servei Meteorològic de Catalunya. **A partir d'una premissa possible que preveu en vint anys un clima a Catalunya semblant al del sud del Marroc actual, plantejava la possibilitat que aquí s'acabin cultivant dàtils.** "Per què no?", va manifestar Altava, "o fem una mitigació brutal

del canvi climàtic, cosa que no sembla que acabi passant, o necessitem adaptar-nos-hi".

Més enllà de les futurologies, en el present ja s'està parlant de la idoneïtat d'uns cultius per sobre d'uns altres en nom de l'estalvi d'aigua.

"No cal que ens diguin el que hem de fer, els pagesos ja sabem com treballar davant la sequera", reivindica Josep Maria Jové. Però sí que comencen a haver-hi pautes i recomanacions en el tipus de cultiu per reduir el consum d'aigua.

"En aquests moments, amb l'aigua que tenim a zones seques com les Garrigues, no hi ha molt a escollir: oliveres,

pistatxos i ametllers", avisa Miquel Sacrest, qui ha dirigit fins ara l'empresa Aigües del Segarra-Garrigues (ASG),

"però el darrer any estem fent proves amb nous cultius com els cigrons i les mongetes que sembla que aniran bé".

Davant un nou (i incert) horitzó, Sacrest reivindica que "s'està fent una feina important per veure quins nous cultius es poden implantar al nostre territori".

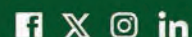

La CHE defensa els regadius com a elements de sostenibilitat i de competitivitat

SERVEI D'AUDITORIA
ENERGÈTICA AMB
ANÀLISI DE FACTURES
**GRATUÏTA PER A
EMPRESES I COMERÇOS
DE LES GARRIGUES**

C. Prat de la Riba, 1 (edifici de vidre annex) 25230 MOLLERUSSA • 634 155 270
<https://sostenible.agrupempla.cat> • sostenible@agrupempla.cat

Som pagesos i ramaders
COM TU

ASAJA - ASSOCIACIÓ D'EMPRESARIS AGRARIS DE LLEIDA

Enric Pubill, 18 altell 1ª · 25005 Lleida
Tel. 973 234 326 · 619 964 785 - Fax. 973 231 015
www.aeall.net · agraris@aeall.net

OFICINA A LES GARRIGUES · Nou, 3 · 25178 Bovera

Serveis de l'entitat

- Assessorament tècnic i jurídic
- Tramitació de la P.A.C
- Plans de millora
- Incorporació de joves agricultors
- Adecuació de granges a la nova normativa
- Cursos de formació gratuïts (Manipulador fitosanitari, ecocondicionalitat i bones pràctiques agràries, riscos laborals...)
- Assegurances agràries
- Gestió de temporers
- Possibilitat de participar a les taules sectorials
- Revista mensual amb tota l'actualitat del sector agrícola-ramader

**El teu
especialista
en solucions
energètiques**

SOLENVER
Soluciones energéticas

Energia solar
fotovoltaica

Instal·lacions
integrals

Aerotèrmia

Eficiència
energètica

Pol. Industrial Les Comes,
C/ Migjorn, 12
25123 Torrefarrera (LLEIDA)

973 788 888

www.solenver.com
admin@solenver.com

GESTIÓ AGRORAMADERA DE PONENT

Estimem la pagesia

Treballem per les persones

Ramaders i ramaderes compromesos amb el territori

som

persones · territori
ramaders · origen
arrels · Garrigues
responsabilitat
llavor · pagesos
coratge · passió
vida · innovació
impuls econòmic

HIDRO
matic

EL REG AMB NOM PROPÍ

SOSES

CTRA. LP-7041, KM 1
25181, SOSES.
TLF. 973 797 846

ALMACELLES

POLIG. PLA DE LA CREU, NAU 11
25100, ALMACELLES
TLF. 973 740 343

www.hidromatic.es

hidromatic@hidromatic.es

QUAN UNA PERSIANA S'OBRE, TAMBÉ S'OBRE UNA OPORTUNITAT

Tiquet Rural 2027

4a convocatòria*

*Previsió d'obertura: desembre 2026

Línia d'ajuts per **crear o donar continuïtat a activitats econòmiques no agràries** en municipis rurals.

- Comerç
- Tallers i serveis
- Allotjament
- Restauració
- Altres activitats

FINS A

35.000 €

**Per començar un negoci
o agafar-ne el relleu.**

T'assessorem!

973 71 13 13

comunicacio@leaderponent.cat

Associació Leader
de Ponent

Agenda
Rural de
Catalunya

Generalitat
de Catalunya

Cofinançat per
la Unió Europea

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE AGRICULTURA, PESCA
Y ALIMENTACIÓN

LEADER

Desenvolupament rural per les comunitats locals

Certis Belchim protegeix les teves oliveres

KDOS®

fungicida per al control de l'ull de gall

Insecticida per al control de mosca

Insecticida per al control de prays

ENRIC GRÀCIA I BARBA

Micòleg

“Ens hem acostumat massa a gaudir de la natura d’una forma egoista”

Blanes, 1952. Investigador i divulgador científic, Enric Gràcia és llicenciat en Ciències Biològiques i doctor en Micologia, autor de múltiples publicacions sobre fongs i bolets. Malgrat tot, la gent el coneix bàsicament per haver col·laborat al programa *Caçadors de Bolets* de Televisió de Catalunya, tot un referent televisiu que va durar una dècada en pantalla i que el tenia a ell com a principal assessor científic en la matèria.

Albert González Farran

albert@somgarrigues.cat

Albert González – Ja han passat dotze anys des que el programa va deixar-se d’emetre, però sembla que vostè no es podrà treure l’etiqueta televisiva de sobre mai de la vida. És així?

Enric Gràcia – Totalment, és així. Feci el que faci, en el món dels bolets, quan col·laboro en qualsevol cosa, sempre acaba sortint aquest tema.

A.G. – Si el programa l’emetessin ara mateix, què hi veuríem de diferent?

E.G. – Jo crec que seria un programa més docent. Crec que l’esquema seria el mateix, perquè era una molt bona idea per part de TV3, però crec que ara es concentraria en l’aspecte d’ensenyar més la part de cuina, la funció dels bolets, el treball dels micelis i de les espores... Crec que abans, tot i que ens hi esforçàvem una mica, no vam fer prou en aquest aspecte... Jo ara mateix insistiria molt més

que la gent no vagi tant a buscar bolets i a menjar-los, com a respectar el bosc.

A.G. – El canvi climàtic, el turisme de masses, la deixadesa dels boscos... Crec que ara no és el mateix que abans.

E.G. – En absolut. D’entrada, l’aparició de bolets s’ha endarrerit molt. No només uns dies, sinó gairebé un mes en alguns casos. S’ha escurçat la temporada de bolets i la seva aparició és cada cop més irregular, molt dependent d’unes inclemències cada cop més bèsties.

A.G. – Quina és l’explicació científica d’aquesta irregularitat?

E.G. – El miceli és el que genera els bolets i el que forma el fons micorrízic, que perviu durant anys. Quan el miceli forma el seu fruit és el moment en què els arbres o els arbusts envien les seves reserves a les arrels, per garantir-se el seu rebrot a la primavera. Amb aquesta entrada de reserves, hi ha energia cap a les arrels, que els bolets apro-

◆ FOTOS: Albert González.

fiten per sortir. Si hi ha hagut un mal any, si les pluges no són les adequades o s'han registrat pujades de temperatura sobtades, aquestes reserves resulten molt minses i fan que la fructificació sigui curta.

A.G. – Sense arbres, no tenim bolets.

E.G. – El clima està variant amb un escalfament molt ràpid. Els arbres estan forçats a desplaçar-se cap a una altitud major. Però no es pot desplaçar sol, ho ha de fer amb els bolets de les arrels. Per tant, tenim una dificultat notable. Si els arbres es belluguen tan a poc a poc,

no arribaran a temps. El canvi de temperatura és molt més ràpid que ells. Si no intervé l'home, els arbres començaran a aparèixer en llocs sempre inversemblants, però sense unes micorrizes que

li donin capacitat d'avançar i de créixer.

A.G. – Hi ha prou responsabilitat en la gestió dels boscos, tant per part dels propietaris, com de l'administració o dels mateixos usuaris?

E.G. – La humanitat s'ha acostumat a reconèixer els boscos i la natura com un espai on gaudir, d'una forma egoista. Falta més responsabilitat ecològica de la gent que visita els boscos, que organitza activitats de lleure, que estan molt bé si es fessin amb un nombre de persones més aviat limitat. Com que s'està massificant, hi ha un gran impacte.

A.G. – Tenim solució?

E.G. – Jo no hi veig sortida. Molts joves viuen el lleure com una bona feina. Hi ha biòlegs que ho treballen i que insisteixen que és un problema de responsabilitat pública.

A.G. – I també de cultura, no? No sabem com gestionar bé els boscos...

— —

**"L'acció del Govern
al bosc ha estat
totalment inútil en els
últims trenta anys"**

E.G. – No només els boscos. També els erms i, fins i tot, les platges! Hi ha bolets als erms i, fins i tot, a la sorra. La gent es pensa que la vegetació que surt al voltant de la platja són quatre plantes, però són unitats on creixen bacteris, fongs i insectes que necessitem perquè no hi hagi plagues.

A.G. – A la platja?

E.G. – Allí tenim la plaga del turista, però també podem sofrir plagues de mosques i mosquits si no hi surten fongs ni bacteris.

A.G. – Conclusió?

E.G. – Hem anat eliminant eines naturals que necessitem i ara estem intentant salvar-ho amb pegats. Si tinguéssim autèntiques illes naturals estaríem molt millor.

A.G. – Hi ha bolets en perill d'extinció?

E.G. – Al nostre territori hi ha un bolet amb el nom científic d'*Hericum erinaceus*, poc conegut popularment però anomenat també Pelutxo, perquè té una mena de pèls que cauen cap a terra. En lloc de làmines o esponges, té uns metabòlits que, si els ingerim, ens ajuden al creixement de les neurones. Si la gent el pren de forma rutinària,

pot arreglar temes de memòria o de ferides que precisin reconexions nervioses.

A.G. – Caram.

E.G. – Aquest bolet abans era a tot arreu. Fins i tot al Maresme. Actualment, només el podem trobar a la Vall d'Aran, en arbres adults de més de cinquanta anys.

A.G. – Què ha passat?

E.G. – Ens estem trobant que molts dels bolets que ens podrien fer realment un bon efecte i que podríem utilitzar estan en llocs cada cop més peculiars, perquè els hem eliminat del nostre hàbitat normal. Si viatges una mica i vas a països com Suïssa, França, Alemanya o Anglaterra, una de les primeres coses que et sorprenen és que allà els boscos tenen arbres molt grans.

A.G. – Aquí no?

E.G. – Al Mediterrani, diuen que els arbres creixen menys. Això no és veritat. És que simplement

**"Humans i fongs
compartim bioquímica.
Ambdós hem sorgit de
plantes aquàtiques"**

pels incendis i pel maltractament dels boscos es-tem perdent totes les opcions.

A.G. – La majoria dels boscos a Catalunya són privats. Com ho podem fer per tenir-ne cura tots plegats?

E.G. – Hem fet tard. La gestió del bosc s'havia d'haver fet en els últims trenta anys. La Generalitat, en totes les legislatures i colors polítics, s'ha perdut en qüestions d'organització, però a l'hora de la veritat, l'acció al bosc i a les comunitats forestals ha estat totalment inútil.

A.G. – En quin sentit?

E.G. – Hem passat a incendis que ja no es poden aturar. Hi ha tanta massa forestal, de fusta i material inflamable, que quan hi ha un incendi, aquest es retroalimenta tant que és inviable apagar-lo.

A.G. – Què podem fer-hi ara?

E.G. – Jo visc al Pirineu, que ve del terme Pyros, que vol dir foc. El que vivim ara no és nou. Els grans focs ja han passat abans. Com que la gestió humana no ha fet el que havia de fer, tornarà a passar. Llastimosament, aquest bosc que tinc aquí al davant el veuré cremar i serà un enorme desastre. I amb això, desapareixeran un gran nombre de bolets.

A.G. – Aquest mes d'octubre, Enric Gràcia publica un nou llibre, *Bolets i fongs medicinals*, que analitza el potencial terapèutic dels fongs en tractaments com el del càncer. Això ho saben els metges?

E.G. – Aquesta aplicació dels fongs té moltes finestres, però jo he volgut tractar aquest tema des del punt de vista de l'alta divulgació científica. Molta gent s'ho ha mirat des del vessant empresarial, de la divulgació barata, des de l'enfocament mèdic o farmacèutic.

A.G. – Què vol dir?

E.G. – Només cal entrar a internet i sembla que hi hagi bolets medicinals per a totes les malalties, i això no és veritat. És cert que hi ha alguns fongs que ajuden el malalt cancerós, però no hi ha cap bolet medicinal que curi el càncer. Cap! Els càncers sols es curen mitjançant pautes molt regulades i estrictes.

A.G. – Així doncs, el seu llibre, de què parla?

E.G. – Doncs que hi ha fongs que poden ajudar en determinats tractaments, com el del càncer de mama. És un text divulgatiu pensat per a metges, que són els qui finalment han de decidir. Això que dic no és una protecció legal, que no s'entengui malament, sinó una certesa.

A.G. – El fong com a eina alternativa que s'afegeix a la medicina convencional?

E.G. – Vull posar-me en contacte amb el Col·legi

de Farmacèutics per parlar d'aquest tema, i no amb la intenció de vendre cap producte al mercat, perquè aleshores malmetrem el tema.

A.G. – No es tracta d'una pseudociència, doncs?

E.G. – Hi ha una base científica. Nosaltres, com a animals, hem evolucionat conjuntament amb els fongs. Evolutivament, primer van néixer les plantes aquàtiques i, després, en una mateixa arrel, vam aparèixer els animals i els fongs. Els nostres metabolismes són relativament propers! Per això, molts productes fúngics ens poden ajudar, fins i tot més que les plantes medicinals, perquè els fongs els tenim més a prop. La nostra bioquímica és propera.

A.G. – Vostè va estudiar Medicina de jove...

E.G. – És un tema que sempre m'ha agradat. Amb tots els respectes voldria dir que el metge és un biòleg aplicat.

A.G. – Expliqui-m'ho.

E.G. – Nosaltres, com a biòlegs, som els que elaborem les peces mecàniques, mentre que els metges són els que agafen aquestes mecàniques i fan de taller. Per això, actualment el món biològic i mèdic estan cada cop més junts als instituts de Biologia Aplicada i Medicina. Les dues tasques estan íntimament relacionades.

A.G. – I aquesta relació també està en vostè.

E.G. – Com a biòleg i sensible amb aquest tema, vaig estudiar Biologia i, cap al final de la carrera, vaig començar Medicina. El que passa és que no podia tirar endavant les dues a la vegada. No podia ni volia tenir l'obligació de ser metge. La biologia i sobretot la micologia ja m'han omplert.

A.G. – Hi ha algun clic vital que va fer despertar l'interès definitiu de l'Enric Gràcia pels bolets?

E.G. – Sí. Tinc una gran anècdota. Jo soc fill de Blanes, a la Selva, i allí hi havia abans uns boscos fantàstics, molt ben cuidats, d'alzines sureres. A casa anàvem a buscar bolets amb els avis, els pares i els meus germans. Com que jo era el petit i el més baixet de tots, tenia certa facilitat per trobar-ne. Estava més a prop de terra! [riu]. Un dia, vam trobar un bolet que va generar una discussió familiar.

A.G. – Ah sí?

E.G. – La meua mare deia que allò era un reig i el meu pare insistia que era bord. Vaig quedar estupefacte, perquè en aquelles èpoques els matrimonis no solien tenir discussions en públic i, menys, davant dels fills.

A.G. – Qui la va encertar?

E.G. – La mare. Ho vaig descobrir anys després, voltant pels mateixos boscos. Però sobretot em va fer pensar què carai passa amb els bolets que

poden arribar a originar grans discussions familiars.

A.G. – Però va començar a estudiar Biologia abans de posar-se en la Micologia...

E.G. – Cert. De fet, a la Universitat, la Micologia la veia com una cosa molt llunyana, una especialitat estrambòtica, fins i tot mal vista. Però al segon any de carrera vaig tenir la gran sort de topiar amb un professor de Botànica, que era alhora micòleg. Era en Xavier Llimona i Pagès, amb qui sortia sovint. Recordo perfectament que un cop estàvem en un càmping i vam deixar els nostres bolets sobre una taula, coberts amb l'hule. Hi va haver un moment que vam aixecar aquell plàstic en qüestió i vam descobrir a sota una cambra humida. Hi havien nascut mixomicets, uns microorganismes que es mouen i repton, nodrint-se de bacteris i de llevat. Vam agafar unes mostres per mirar-les pel microscopi i, de sobte, vaig descobrir un món que desconeixia totalment. Vaig quedar meravellat.

A.G. – I va abocar-se a la Micologia.

E.G. – Vaig fer el doctorat i la tesi me la va dirigir el professor Llimona.

A.G. – Es va criar a Blanes, però ha acabat al Pirineu. Com és això?

E.G. – Mon pare tenia al cap fer-se una casa alpina. Li agradaven molts països com Suïssa i Àustria i finalment va enganyar la mare per fer-se una casa

aquí, a Planoles. Suposo que van veure que la platja, amb tants turistes i sueques voltant, podia ser un perill per als seus fills [torna a riure].

A.G. – I a vostè també l'ha atret la muntanya.

E.G. – Vaig començar a venir-hi sols els estius. Vaig descobrir la immensitat d'aquests boscos i em va entusiasmar. Blanes havia canviat radicalment. Abans hi passejava per vinyes per anar a l'escola. Ara ja no. Blanes ja no és el meu poble. Des que vaig acabar la meua etapa de professor, pujava més sovint al Ripollès.

A.G. – Què passa amb la ciutat?

E.G. – Les ciutats estan escopint la gent. El turisme s'està massificant i l'habitatge cada vegada és més car. Ni els meus fills poden viure a Barcelona.

A.G. – Vivim en un país on encara tenim molta extensió rural, però on la major part de la població es concentra a les ciutats. Estem desequilibrats territorialment. Tenim remei?

E.G. – Serà molt difícil retornar a un equilibri territorial perquè no som demòcrates.

A.G. – Creia que sí.

🍁

**"Serà molt difícil
retornar a un equilibri
territorial perquè no
som demòcrates"**

E.G. – A països com Suïssa, les decisions es prenen equilibrant d'acord amb el territori. Aquí les decisions es prenen a les grans ciutats, sovint sense consultar. Jo he tingut la gran sort de ser

alcalde del meu poble. He vist, he parlat i he treballat força amb gent dels diferents departaments amb tots els noms que vulgueu i he pogut veure que hi ha grans persones en aquestes estructures organitzatives, però sovint no els deixen treballar. Estan forçats per

una estructura molt burocratitzada que els ho impedeix.

A.G. – I per què?

E.G. – Perquè no tenen els diners que fan falta. Em sembla estrany que no acabin en depressions aquelles persones que estan en el món forestal, en el món agrícola, en el mèdic i en l'educatiu. Aquests haurien de ser els pilars de la nostra estructura social. Estan descuidats.

A.G. – El camp professional de la micologia no deu ser tampoc gaire rendible...

E.G. – Vaig fundar Micologia Forestal i Aplicada i la vaig traspasar a tres alumnes que l'han fet rutllar comercialitzant tecnologies i productes per al cultiu de bolets silvestres i tòfones. Hi ha opcions en aquest camp. Treballen aquí a Europa, a Austràlia, a Xile, a Sud-àfrica i als Estats Units.

A.G. – Això és una excepció?

E.G. – No. També he col·laborat amb altres empreses, ajudant-les. Recordo Xop Conserves de Ponent, de Juneda, que cultivava gírgoles i les venia envasades.

A.G. – Va tancar l'any 2018.

E.G. – Va experimentar un creixement exagerat en un moment que no ho havia de fer. És molt difícil lluitar contra un mercat europeu i, sobretot, oriental, llevat que et mantinguis localment.

A.G. – Hi ha ara camp per recórrer?

E.G. – Hi ha moltíssimes empreses al món de la micologia i m'adono de la variabilitat d'opcions que té. Jo hi veig un futur extraordinari. El que passa és que s'ha de trobar. Estic segur que l'aspecte medicinal dels fongs creixerà.

A.G. – Amb guanys?

E.G. – La gallega Hifas de Terra ho ha fet molt bé i n'ha tret molts beneficis i ara comença aquí a Catalunya l'empresa Boscum.

A.G. – Veig que és un camp molt llaminer.

E.G. – Estaria molt bé que venguessin realitat i

no desitjos. Per anar bé cal donar credibilitat a la feina i als productes.

A.G. – L'Enric Gràcia sempre ha acompanyat la seva tasca investigadora amb la pràctica de l'hort. Des que tenia nou anys! Què li aporta?

E.G. – L'hort, així com la jardineria, és una eina necessària.

A.G. – A què es refereix?

E.G. – Necessària per a l'equilibri mental de la humanitat i, sobretot, per a la gent gran com jo. Un dels viatges que m'han fet gaudir més és el que vaig fer al Japó. Allà veus molta gent gran practicant la jardineria. Molts jubilats treballen gratuïtament a les zones verdes de les ciutats perquè estiguin maques. Recullen papers i cuiden els arbres i les plantes sense cap mena de benefici econòmic, simplement per la seva dependència social, perquè són persones que els agrada tenir la ciutat neta i ordenada.

A.G. – Aquí costa de veure...

E.G. – No ho critico, però és una demostració que aquí malauradament ens estimem el país molt més de paraula.

A.G. – Abans no era així?

E.G. – Quan jo era jove, els centres excursionistes tenien un impacte molt més gran. Van ser un invent extraordinari que ara lamento que tirin en rere. Ara la gent està per altres coses.

A.G. – Podem reeducar les noves generacions?

E.G. – Ara els joves tenen una educació diferent a la que jo vaig tenir, molt més dispersa. Per això és important que els meus nets, quan venen aquí, em vegin centrat, cuidant l'hort. Per a mi és una demostració.

A.G. – Ja té 73 anys i encara és actiu a LinkedIn i Instagram. No es retira mai un micòleg?

E.G. – Suposo que faig com els biòlegs, els metges i els naturalistes en general. A mi em jubilarà la vida.

A.G. – Però acaba de publicar un llibre!

E.G. – Em sembla que ja és l'últim que escric.

A.G. – Segur?

E.G. – Tot i que encara surto a collir bolets, la meua mecànica quotidiana del raonament i de la memòria és cada cop més lenta.

A.G. – Escriure llibres porta temps.

E.G. – Per al meu penúltim llibre vaig trigar set anys. Una bestiesa. Per aquest darrer, dos. Dedicar més temps en un altre llibre podria ser una càrrega excessiva per a la família, perquè és massa absorbent. La meua capacitat de treball s'anirà exhaustint...

"L'hort i la jardineria són eines necessàries per a l'equilibri mental de la humanitat"

La vinya contra la calor: el sector del vi s'adapta als extrems

La vinya ha estat tradicionalment un cultiu associat a la resistència. La fil·loxera i altres embats biològics i climàtics han posat sempre el sector a prova. Però la seva resistència té un límit. Ara, les llargues onades de calor i la irregularitat de les precipitacions estan obligant el sector vitivinícola a replantejar-se novament la seva feina, des de la plantació fins a la verema i, fins i tot, la producció final del vi.

ALBERT GONZÁLEZ FARRAN • Text

La combinació de calor i dèficit hídric té conseqüències directes sobre la quantitat i la qualitat del raïm. El Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic (IPCC), un organisme científic internacional creat el 1988 per l'Organització Meteorològica Mundial (OMM) i el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA), assenyalava que, a la regió mediterrània, l'augment de temperatura incrementa l'evapotranspiració i el dèficit d'aigua, accelera el desenvolupament de la vinya i avança la maduració. Això pot acabar descompensant el raïm, amb més sucres i menys acidesa, dos paràmetres determinants per a l'equilibri del vi. Aquesta acceleració ja és visible al calendari de verema. **El celler Raimat va iniciar el passat 27 de juliol la collita de 2026, la més primerenca de les seves 108 veremes realitzades fins ara. Les altes temperatures han accelerat la maduració del seu raïm i obliga, des de fa uns anys, a practicar la recollida de matinada, entre les cinc del matí i les dotze del migdia, per aprofitar les hores més fresques.**

El mateix li ha passat enguany al celler Mas Blanch i Jové que, tot i situar-se al terme de la Pobla de Cérvoles, en una altitud molt superior a la resta de vinyes (a 700 metres sobre el nivell del mar), va haver d'avançar l'inici de la collita al passat 24 d'agost, una data molt prematura comparada amb les dues dècades prèvies, quan

ho havia fet sempre a mitjans de setembre. Això evidència també l'evolució de les condicions climàtiques i la necessitat d'adaptar cada vegada més el treball a la vinya.

Tres quarts del mateix li ha passat al celler Vinya els Vilars d'Arbeca. Amb una previsió de 40.000 quilos de raïm, l'empresa familiar va iniciar el 19 d'agost la seva verema també més primerenca, dotze dies abans que l'any passat.

Aigua: imprescindible, però limitada

La primera resposta davant la sequera és, inevitablement, l'aigua. I és que, òbviament, quan fa més calor, la planta necessita més aigua. A Mas Blanch i Jové han invertit en fonts, pous i basses de reserva. "En tenim més de set", assegura Sara Jové, responsable del celler de la Pobla de Cérvoles. Però l'estratègia té una contradicció: aquestes reserves depenen, en última instància, de la pluja. "És un recurs limitat perquè depenem molt de les precipitacions", adverteix. Durant la sequera continuada dels anys 2022, 2023 i 2024, Jové recorda que la manca de recàrrega va fer que "es morís el 20% de les plantes".

La situació il·lustra un dels grans dilemes del sector: **el reg de suport pot ser una eina d'adaptació, però no elimina la vulnerabilitat si els recursos hídrics també disminueixen.** L'IPCC adverteix que l'escalfament està intensificant la sequera agrícola i ecològica a la Mediterrània, en bona part perquè augmenta la demanda evaporativa de l'atmosfera i es redueix la humitat disponible al sòl.

El celler Raimat aposta per una altra combinació: reg més freqüent en episodis de calor, reg localitzat i de precisió amb teledetecció, a més de cobertes vegetals i encoixinat orgànic

per millorar la gestió de l'aigua al sòl. Segons aquest celler, les seves tècniques han permès optimitzar-ne l'ús i contribuir a mantenir una producció estable. La gestió de l'aigua, de fet, és una de les grans línies de treball que el sector i l'administració estan

abordant específicament en relació amb la vinya i el canvi climàtic.

Alguns cellers de les Garrigues recuperen el trobat, un raïm que sembla més resistent

Recuperar varietats més resistents

L'altra gran via d'adaptació passa pel material vegetal. Mas Blanch i Jové està recuperant varietats tradicionals de la zona que semblen respondre millor a les condicions extremes. El celler ha apostat, de moment de forma tímida, pel trobat, una varietat local que, segons Jové, "sembla que resisteixi millor la situació d'estrès hídric i de temperatures altes". L'experièn-

cia pròpia els ha reforçat la seva convicció i hi apostaran progressivament. Aquesta mateixa varietat s'ha incorporat també per primera vegada enguany a les finques del celler de Vinya els Vilars d'Arbeca.

La recuperació de varietats autòctones, encara minoritària, no és només una qüestió d'identitat. **La recerca i la transferència tecnològica en viticultura situen el material vegetal adaptat al canvi climàtic entre les principals línies de treball, juntament amb la gestió de l'aigua i el maneig de la vinya.**

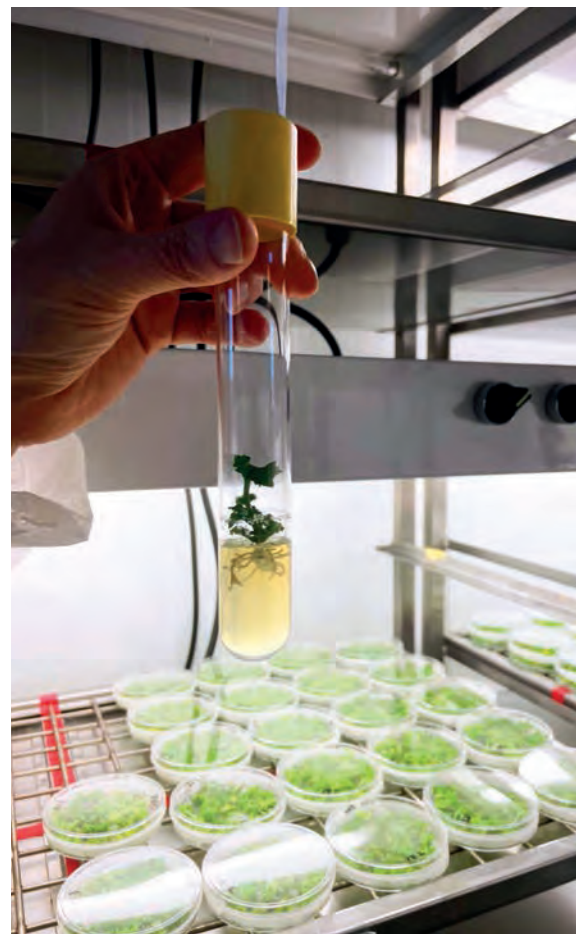
El mateix passa amb els portaempelts. Jové explica que el celler està substituint progressivament opcions utilitzades tradicionalment per altres que consideren més adequades a les noves condicions. L'objectiu és disposar de plantes amb més capacitat de vigor i supervivència en anys secs.

Protegir la planta de la calor

La sequera no és l'únic enemic. Daniel Velasco, cap de tècnics de Promisol, una empresa que desenvolupa tecnologia per als cultius, diferencia clarament entre estrès hídric, salí i tèrmic. L'empresa ha treballat durant quatre anys amb la Universitat de Granada en el desenvolupa-

● Treballadors durant la verema de les finques de Raimat, el passat 27 de juliol. FOTO: Raimat

◆ A l'esquerra, una cambra frigorífica recentment adquirida pel celler Mas Blanch i Jové.

ment de bioestimulants i, segons explica, ha comprovat que **una formulació basada en anti-oxidants respon millor davant l'estrès hídric i salí, però no resol encara el problema específic de la calor**. "Quan hi ha un estrès tèrmic, sorgeixen altres problemes, més importants que els de l'estrès oxidatiu", explica Velasco.

Per això Promisol ha treballat fins el passat mes d'agost amb el Centre de Recerca en Agrigenòmica de la Universitat Autònoma de Barcelona, a través d'uns ajuts públics espanyols, per continuar els assajos i trobar ingredients que protegeixin específicament la planta de les altes temperatures. La recerca, que continuarà ara a la Universitat de Granada, se centra, segons Velasco, a "protegir els fotosistemes de la calor" i estimular la síntesi de les proteïnes de xoc tèrmic, anomenades també HSP, implicades en la protecció de membranes i altres estructures cel·lulars.

Promisol treballa amb dos grans grups de cultius: la soja i les lleguminoses, per una banda, i els berris (com els nabius i les maduixes), per una altra. "Com que el raïm és també un berri, la nova tecnologia també hi hauria de funcionar", assegura Velasco. De fet, el nou producte, que s'aplicarà a les fulles, serà transparent i no afectarà gens el color del vi.

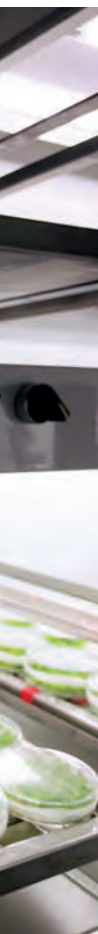
Velasco és especialment crític amb algunes de

les solucions disponibles actualment com la utilització de pantalles físiques basades, per exemple, en substàncies de calci que formen una pel·lícula blanca sobre la fulla i reflecteixen la llum per tal de reduir el seu escalfament. "És poc efectiu", titlla Velasco "perquè pot acabar interferint amb la respiració i, en determinades condicions, impedir fins i tot la fotosíntesi". També s'utilitzen aminoàcids com la prolina o la betaïna, però, segons el tècnic, no existeix encara una resposta específica i plenament eficaç contra l'estrès tèrmic.

Adaptar la verema i el celler

El canvi climàtic obliga a modificar no només la vinya, sinó també el que passa després de tallar el raïm. **Mas Blanch i Jové ha adquirit una cambra frigorífica per refredar la collita, especialment la blanca, abans de processar-la.** L'objectiu és compensar una realitat que Jové compara amb la de fa dues dècades: "Abans, fa 20 anys, veremàvem a l'octubre. Llaavors no teníem aquestes calorades que tenim ara". La cambra permet que el raïm collit a la

Promisol treballa per estimular la síntesi de les proteïnes davant el xoc tèrmic

◆ Diferents imatges dels treballs de recerca de Promisol, cedides per l'empresa.

tarda arribi més fresc al procés d'elaboració i conservi millor les propietats aromàtiques. "És molt important per no perdre aroma i perquè sigui un raïm més net", explica.

La viticultura de muntanya també ofereix un marge d'adaptació. A la Pobla de Cérvoles, la baixada de temperatures nocturnes ajuda les plantes a recuperar-se de la calor diürna i alenteix la maduració. "A la nit refresca molt", diu Jové. Aquesta oscil·lació tèrmica és, alhora, un avantatge i una singularitat productiva: la verema s'endarrereix respecte a altres zones, però el ritme de maduració és més lent.

Del sòl a la tecnologia

No hi ha una única solució. **El mapa d'adaptacions inclou també la millora del sòl, amb cobertes vegetals, encoixinats orgànics, aportacions de matèria orgànica i altres pràctiques de viticultura regenerativa.** La formació agrària de la Generalitat dedicada específicament a la regeneració dels sòls en vinya inclou algunes d'aquestes eines.

Raimat ha incorporat, a més, altres tecnologies de sostenibilitat que actuen sobre el conjunt del procés productiu: una depuradora natural basada en aiguamolls de flux vertical, el compostatge de residus orgànics del celler per retornar-los al sòl i un sistema de llum ultraviolada C

per controlar determinades malalties fúngiques en una part de les vinyes sense utilitzar pesticides. La seva aplicació directa sobre l'adaptació a la sequera és diferent en cada cas, però totes formen part d'una estratègia per reduir inputs i reforçar la sostenibilitat del sistema.

El repte, però, no és només tècnic. És també econòmic. Les inversions en basses, reg, cambres frigorífiques, nous materials vegetals o tecnologies de precisió tenen un cost. Jové ho resumeix amb una frase: "Tenim uns costos més elevats que no podem sempre repercutir sobre el preu". La resposta del sector, per tant, s'assembla cada vegada menys a una mesura puntual i més a una combinació d'estratègies: guardar i administrar millor l'aigua disponible; escollir varietats i portaempelts més resistents; protegir les plantes de l'estrès tèrmic; cuidar el sòl perquè retengui millor la humitat; ajustar el moment i la manera de veremar, i incorporar tecnologia per conservar la qualitat del raïm.

Perquè **el canvi climàtic no només està canviant el paisatge de la vinya. També està alterant el calendari, els costos i, potencialment, el perfil mateix dels vins.** I, com mostra la recerca de Promisol o l'experiència quotidiana de cellers com Mas Blanch i Jové i Raimat, l'adaptació ja no és una previsió de futur: és una feina molt present.

NOTÍCIES

FRUITA

La collita de la figa arrenca amb bona qualitat però amb preus baixos per l'elevada oferta

► FOTO: Anna Berga (ACN)

Alguaire

Es productors de figues d'Alguaire van començar a finals del passat mes d'agost la recol·lecció, marcada per les bones qualitats dels fruits però, també, per la caiguda dels preus a causa de l'augment creixent de l'oferta interna i de països com Grècia o Turquia. La campanya d'enguany s'ha avançat dues setmanes per les altes temperatures registrades a l'estiu, que també han provocat que les figues presentin una mida més petita respecte d'altres anys, tot i que no n'ha afectat la dolçor. Tot i això, s'espera una bona producció i els productors animen els consumidors a comprar figues de proximitat. A Catalunya aquest any es preveuen collir 5.174 tones d'aquest fruit, la majoria de les quals a la demarcació de Lleida amb 4.600 tones.

L'augment de l'oferta fa caure el preu

El principal handicap d'enguany, però, és el preu, que s'ha desplomat per l'augment creixent de l'oferta. Segons ha explicat Lladonosa, els bons preus que arrossegava aquesta fruita ha atret nous productors, sobretot a altres punts del Segrià, a la Franja de Ponent o a Extremadura, i aquest consegüent augment de l'oferta ha fet que cotitzacions que altres anys arribaven poden arribar a 4 euros per quilo, ara s'estiguin pagant a 1,5 euros. Aquest augment de l'oferta se sumen a uns costos de producció que no han parat de créixer per l'augment del preu dels carburants, mà d'obra o material d'embalatge.

SALUT ANIMAL

El Govern i l'ICF engeguen ajudes per a empreses afectades per les restriccions de la PPA

Barcelona

El Govern i l'Institut Català de Finances (ICF) engegaran un paquet d'ajudes i línies de finançament per a empreses de la zona de Collserola que s'han vist afectades per les restriccions de la pesta porcina africana (PPA), com també per a escorxadors de la província de Barcelona i granges limitades per la malaltia. Hi haurà una línia d'ajudes directes "a fons perdut" per a empreses de Collserola que hagin vist reduït el seu negoci en un 30% el 2026 i s'oferiran mesures específiques a escorxadors de Barcelona, com ara excepcions de taxes. L'ICF també obrirà una línia de finançament bonificat per a granges porcínes. Les dates i el detall de les convocatòries s'articularan durant les pròximes setmanes.

RECERCA

L'IRTA posa en marxa una planta experimental de biogàs per reaprofitar les dejeccions ramaderes

Constantí

L'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries ha posat en marxa a les seves instal·lacions de Mas Bové a Constantí (Tarragonès) una planta experimental de biogàs. L'objectiu és fer recerca respecte a aquesta tecnologia que transforma les dejeccions ramaderes en biogàs, fertilitzants i aigua tractada, fet que permet transformar un residu en energia i productes per al sector primari. La planta es nodrirà de matèria orgànica procedent de granges de porcí i aviram del mateix Mas Bové i l'energia servirà tant per a aquestes granges com per a la mateixa planta. Tot plegat forma part d'una estratègia del Govern que vol produir fins a 2 terawatts (TB) anuals de biogàs el 2030.

Automotor, S. A.

POLIGON INDUSTRIAL "EL SEGRE"
C/VICTORIANO MUÑOZ SN
25191 LLEIDA

Promodis

**MAQUINÀRIA, EQUIPAMENT I RECANVIS
PER AGRICULTURA I RAMADERIA**

Cotrans ^{BIOMASSA}

ESCALFAMENT ECOLÒGIC

619 010 160

Ctra. de Lleida, s/n
25141 Torregrossa (Lleida)

info@biomassacotrans.cat

biomassacotrans.cat

Botiga a MOLLERUSSA C. Domènec Cardenal, 38

IVARS
COOPERATIVA

Compromís, Territori, Futur

coopivars.coop | @coopivars

ENS MANTENIM FERMS, DEFENSEM LA LLENGUA

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

FES-TE'N SOCI!

NOTÍCIES

METEOROLOGIA

Pèrdues de fins al 80% a causa de la pedra del passat agost en la fruita dolça del Segrià

Lleida

Unió de Pagesos va advertir que la tempesta de pedra que va caure el passat 24 d'agost a diversos punts de Catalunya va causar danys a conreus de fruiters que encara quedaven per collir, sobretot al Segrià i la Noguera. La pedregada, més aviat localitzada en alguns termes, va provocar danys de fins al 80% en préssec tardà a les zones afectades de municipis del Segrià com Almenar i Alfarràs, o Ivars de Noguera a la Noguera i, en menor percentatge, en pera i figues. En altres finques de municipis com Alcarràs, Albatàrrec, Corbins o a l'horta de Lleida, l'afectació va ser entre el 20% i el 30% en pera, poma i préssec. Més del 80% de la fruita de pinyol del Segrià ja estava collida i més del 70% de pera, també.

CARBURANTS

Demanen que s'apliqui l'IVA reduït del 10 % al gasoil d'ús agrícola per fer front a l'encariment

Lleida

Des d'Unió de Pagesos es va exigir recentment al govern central mesures de suport a la pagesia professional per fer front a l'encariment dels carburants. Així, insten l'Administració a aplicar l'IVA reduït del 10 % al gasoil professional i l'impost mínim especial harmonitzat de la Unió Europea per a totes les activitats agrícoles, ramaderes i forestals. Des del sindicat recorden que, malgrat la rebaixa de l'IVA dels carburants al 10% anunciada per Madrid a principis d'any, des del passat 1 de juliol aquest impost ha tornat al 21 % habitual. Un fet, aquest, que en bona part ha neutralitzat l'efecte dels descomptes directes sobre el preu final davant l'Agència Tributària.

AMETLLA

La calor també fa avançar la collita de l'ametlla fins a deu dies a les comarques del Segrià i les Garrigues

Les Borges Blanques

La collita de l'ametlla enguany s'ha avançat uns 10 dies a causa de les onades de calor de l'estiu. Els registres de temperatures per sobre dels 40 graus han afectat el desenvolupament de les ametlles que queden a les parts més altes dels arbres, més exposades al sol, i la capota que cobreix la closca s'ha obert abans que el fruit s'acabés d'assecar, d'aquí que s'hagi hagut d'avançar la recollecció. En general, això no condicionarà la producció, que es preveu similar a la de l'any passat. De nou, els rendiments varien en funció del reg, amb produccions que en camps de secà són de fins a 200 quilos de gra per hectàrea de mitjana, mentre que en els de regadiu es disparen fins als 1.500 o 2.000 quilos.

AGRICULTURA

El govern espanyol abona 27,3 milions a agricultors catalans en ajudes per comprar fertilitzants

REDACCIÓ • Comarca

El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació abona prop de 27,3 milions d'euros a agricultors catalans en una línia d'ajuts estatals per a la compra de fertilitzants, amb un total de 14.572 titulars que se'n beneficien a Catalunya. En un comunicat, el ministeri ha detallat que els agricultors percebran un ajut de fins a 92,5 euros per hectàrea per a cultius de regadiu i de 38,33 euros per als de secà. L'objectiu és que els agricultors puguin aplicar uns "nivells adequats" de fertilització que, segons el govern espanyol, són "imprescindibles per mantenir el volum de producció agrícola, sense que això suposi un elevat sobrecost i no repercuteixi en un encariment dels aliments".

NOTÍCIES

ENERGIA

Illa apel·la al “diàleg” sobre el Plater, però remarca la “determinació” del Govern per executar-lo

◆ FOTO: Nazaret Romero (ACN)

Alcarràs

El president de la Generalitat, Salvador Illa, apel·la al “diàleg” i al “consens” sobre el Pla territorial sectorial per a la generació elèctrica eòlica i fotovoltaica (Plater), però remarca la “determinació” de l’executiu per tirar-lo endavant. “El Govern prendrà les decisions que hagi de prendre. No es pot permetre aturar-se”, va dir Illa durant una visita al parc fotovoltaic d’Alcarràs el passat 29 d’agost, amb motiu de la seva posada en funcionament el primer semestre de l’any. “Petroli no en tenim, sol i aire sí”, va insistir Illa. Territori havia rebut més de 12.000 al·legacions contra el Plater. Durant aquesta visita al parc fotovoltaic, Illa va admetre l’impacte sobre el paisatge d’aquest tipus d’instal·lacions, com, va dir, van tenir els embassaments en el seu moment. Tanmateix, va subratllar que “es tracta de triar on es fan” i va reivindicar que són “compatibles” amb l’agricultura.

Per la seva part, la consellera de Territori, Sílvia Paneque, va apuntar a més que es preveu que a partir del 2027 es comencin a construir 100 MW més de potència instal·lada, que se sumaran als 300 MW que ja estan fets. Paneque va defensar que el sol ha “d’ajudar a una transició (verda) que és del tot necessària”. Davant els “neguits” dels pobles per la implantació de projectes de renovables, la consellera de Territori va defensar que “val la pena l’entesa”. “La tendència en renovables comença a canviar. Es pot combinar ambició, escala i consens”, va insistir la consellera.

MERCATS

Brussel·les suspèn les importacions de carn de boví i aus de corral procedents del Brasil

Lleida

La Comissió Europea va anunciar la suspensió de les importacions de carn de boví i aus de corral procedents del Brasil, tot i que les organitzacions agràries continuen reclamant a Brussel·les que mantingui el mateix nivell d’exigència amb els productes que entren de tercers països. Des del sindicat JARC, juntament amb les organitzacions representatives de diferents baules de la cadena ramadera-càrnia, consideren que aquesta darrera decisió ha de marcar un canvi de rumb en el control de les importacions a la Unió Europea. “No és coherent exigir el compliment dels estàndards de seguretat alimentària als productors comunitaris i permetre l’entrada de productes de tercers països”, denuncien.

RAMADERIA

Agricultura anuncia els primers ajuts econòmics per al sector boví afectat per la tuberculosi

Barcelona

Amb un import total de 586.000 euros, la Generalitat ha anunciat una línia d’ajuda destinada a les explotacions de boví afectades per la tuberculosi bovina. Es tracta d’un suport econòmic a les explotacions afectades per restriccions i altres actuacions derivades de la lluita contra la tuberculosi que el sector ramader havia demanat durant els darrers anys i que ara es fa realitat per primera vegada. El gener del 2023, Catalunya va assolir l’estatus definitiu sanitari de lliure de tuberculosi bovina. Va ser possible “gràcies a l’esforç conjunt de l’Administració i el sector, que durant més de trenta anys van treballar en el programa d’erradicació de la malaltia”, argumenten fonts del departament.

Fires, festes i festivals

Les Garrigues

**Tardor
Hivern
2026**

POBLES DE LA COMARCA
3 i 4 d'octubre
Benvinguts a Pagès
www.benvingutsapages.cat

ARBECA
3 i 4 d'octubre
Cap de setmana ibèrica als Vilars d'Arbeca
623 014 909 www.arbeca.cat

LES BORGES BLANQUES
4 d'octubre
5a Concentració i Exposició de Vehicles Clàssics
www.lleidaclassicdrivers.com

LES BORGES BLANQUES
17 d'octubre
Sam Sam Festival
607 530 678 www.festivalsamsam.com

LA GRANADELLA
24 i 25 d'octubre
12a Fira de l'Oli "primera premsada"
973 094 101 / 973 133 012 www.culturadeloli.cat

POBLES DE LA COMARCA
del 7 de novembre al 20 de desembre
Mostra Gastronòmica de les Garrigues
Tel. 973 142 658 www.turismegarrigues.com

LES BORGES BLANQUES
15 de novembre
Mostra de l'Oli verd de la Cooperativa Sant Isidre
973 142 950 www.terralles.es

ARBECA
20, 21 i 22 de novembre
Fira de l'Oli i de l'Arbequina
Tel. 623 014 909 www.arbecaturisme.cat

JUNCOSA
28 i 29 de novembre
16a Fira de l'Oli i de productes artesans
Tel. 973 128 010 www.olilescabanes.com

CASTELLDANS
6 de desembre de 2026
Fira de l'Oli nou
Tel. 973 120 022 / 973 120 042 www.oliferm.com

CERVIÀ DE LES GARRIGUES
6 de desembre de 2026
Festa de l'Oli nou
Tel. 973 178 006 www.campdecervia.com

EL SOLERÀS
6 de desembre de 2026
Festa de l'Oli nou
Tel. 973 133 234 / 973 295 816 www.coopelsoleras.es

L'ESPLUGA CALBA
8 de desembre de 2026
12a Fira oleotèxtil
Tel. 973 156 013 www.olisdesplugacalba.com

ecobalsas

Impermeabilización y rehabilitación de balsas para agua y purines.
Instalación de cubiertas flotantes

ecobalsas@ecobalsas.com - www.ecobalsas.com

Partida La Femosa, 21, 25197 LLEIDA Tel. 973 050 077 - 609 742 171

100% PRODUCTE DE PONENT

Pol. Ind. Els Castellots,
Les Borges Blanques

WWW.PREFABRICATSPUJOL.COM

SOMRURALS
P Ò D C A S T

El teu pòdcast del món rural

Podràs trobar un programa nou
cada 15 dies a

www.somgarrigues.cat

 iVoox

 Spotify

 Youtube

 Apple

Grup SomGarrigues

Carrer Nou, 2 25400 LES BORGES BLANQUES · 973 14 24 20 · www.somgarrigues.cat

 facebook.com/somgarrigues [@somgarrigues](https://twitter.com/somgarrigues) [@somgarrigues](https://instagram.com/somgarrigues)

L'espernallac

Arrelada al paisatge rural, ha acompanyat durant segles remeis, tradicions i celebracions populars, mantenint viu un ric patrimoni de coneixements i costums.

REDACCIÓ · Airy Gras

IL·LUSTRACIÓ · Heura Gaya

L'espernallac (*Santolina villosa* Mill.), també anomenada botja, camamilla borda o Santjoan, és una mata aromàtica i ramificada d'uns 20-50 cm d'alçada. És una planta molt freqüent a tot el territori català, des del nivell del mar fins als 1.800 m i que s'acostuma a trobar a les vores de camins, erms i pastures.

Les fulles són pinnatisectes, profundament dividides, d'1,5-5 cm, de color verd grisós. Les flors són grogues i tubuloses, agrupades en capítols (1-1,5 cm) llargament pedunculats i amb bràctees escarioses (membranoses). La podem trobar en flor entre els mesos de juny i setembre. El fruit és un aqueni.

Els seus usos són principalment medicinals, i se n'utilitza la part aèria en flor. **A Ponent, s'empra principalment per tractar cops i torçades de peu, per les seves propietats antiinflamatòries, analgèsiques i antiequimòtiques, generalment en forma de banys, també anomenats xops.** També s'utilitza de la mateixa manera per curar ferides, com a vulnerari i cicatritzant, tant en persones com en animals. Cal destacar que, antigament, era una de les plantes emprades per tractar les nafres i llagues de les mules provocades pels guarniments. Altres usos medicinals destacats al nostre territori són el tractament de les llagues de la boca, en forma de col·lutori, o de les llagues d'estómac, digestions pesades i refredats, en forma de tisana.

A banda dels usos medicinals, és una planta que també es recull per fer-ne rams, ja que la seva inflorescència aguanta molt bé el pas del temps i el seu aroma perfuma la casa. **En alguns llocs del Pirineu lleidatà, per Sant Joan es cremava la part aèria florida de la planta a l'interior de les cases, i la cendra procedent de la combustió es llençava a les portes de les cases per eliminar influències malèfiques o prevenir adversitats en general.**

L'antic camí de miners i pescadors que ara rep milers de turistes

Mequinensa ha passat d'acollir 3.000 miners en l'època d'auge extractiva (durant la Primera Guerra Mundial) a rebre ara més de 7.000 turistes anuals, molts dels quals transiten precisament pels mateixos camins i racons que els primers (però en diferents condicions). Amb bicicleta, practicant el senderisme i, fins i tot, amb algun intent de recuperar la navegació (lúdica), l'antiga activitat minera ja esgotada ha generat una bona font d'ingressos.

REDACCIÓ · Albert González Farran

A bans eren miners. Ara són turistes. Els primers circulaven pels anomenats camins de sirga, aquells que ells mateixos construïen al costat del riu, per tal d'estirar les embarcacions (els anomenats llaüts) mitjançant una sirga. A Mequinensa n'hi ha un bon grapat, d'aquests camins. Ara els turistes són els usuaris.

L'explotació del lignit a les mines de Mequinensa (que havia començat a mitjans del segle XIX), va tenir un auge determinant **durant la Primera Guerra Mundial**, ja que als anys de la contesa, **per la demanda de material bèl·lic, es va arribar a multiplicar per cinc la producció de carbó d'anys anteriors**. La producció de la conca mequinensa va arribar a suposar un 30% de la total nacional quan, abans de la guerra, només significava el 7%. Es calcula que aquest creixement va propiciar l'arribada de més de 3.000 treballadors a un municipi que tot just superava la xifra de 300 habitants. Tot un impacte que va

◆ Miners sobre una barca.
FOTO: Museus de Mequinensa.

◆ El poble de Mequinensa i una embarcació a primer terme. FOTO: Museus de Mequinensa.

generar una àmplia xarxa de rutes (a peu i navegables) per traslladar miners, carbó i tota mena de mercaderies. "La població havia viscut prop d'un segle entre mines de lignit i la pols del carbó se li havia adherit igual que una pell d'ombra; els edificis, on les emblanquinades resultaven efímeres, la gent, fins i tot els rius, sempre solcats per vaixells negres i amb les entranyes enfosquides pel carbó perdut en els naufragis semblaven haver agafat forma...", descrivia l'aclamat escriptor mequinensà Jesús Moncada a la seva famosa novel·la *Camí de Sirga* (1988).

Aquests camins de sirga, que ja no s'utilitzen per traslladar carbó ni miners, són ara transitats per turistes. L'oficina municipal de Turisme de Mequinensa calcula que anualment passen pel poble més de 7.000 persones de perfils ben diferents. "No estem

parlant d'un turisme estacional, sinó d'una activitat que s'estén per tot l'any", asseguren tècnics d'aquesta oficina. Escolars durant la campanya lectiva, parelles, famílies, joves, jubilats, grups

organitzats, esportistes... **La demanda és àmplia i ara encara més amb la incorporació d'un nou atractiu dins l'aparador del poble: el seu castell (un palau visitable que ara gestiona directament l'ajuntament després de la seva compra a la Fundació Endesa).** Val a dir que aquesta xifra estimada de 7.000 visitants anuals és únicament la que el consistori ha pogut registrar formalment, i s'hi haurien d'afegir els incalculables turistes que passen lliurement per les rutes marcades.

Moltes pertanyen al traçat dels camins de sirga, aquells que ara recorren tota mena d'intrèpids amants de la natura i de la història minera. "Remuntàvem l'Ebre per la carretera pedregosa, paral·lela al camí de sirga fressat al llarg dels segles pels peus dels sirgadors", descrivia Jesús Moncada al mateix llibre.

Una de les rutes ofertades més habituals és el d'Aubera, un trajecte de 22 quilòmetres de poca dificultat que pot comportar fins a quatre hores de transcurs. Plàcid trajecte al costat de l'embarcament, per un itinerari pràcticament pla i ben pavimentat. S'hi pot gaudir de l'aigua i del seu entorn més proper d'una manera relaxada. Apropiat per fer en família, surt des de la plaça Joaquín Torres, accedeix al passeig fluvial. Un tram de ruta coincideix amb la Ruta dels Museus

El turisme de Mequinensa no és estacional i té un perfil molt divers

(dels quals després parlarem), però a diferència d'aquesta, ens porta a travessar el pont sobre l'Ebre i, a l'esquerra, ens endinsa en un camí asfaltat que voreja les aigües de l'embassament de Riba-roja, avançant pel marge dret.

La ruta d'Aubera és d'anada i tornada, que permet organitzar diversos descansos per les múltiples possibilitats de parades que presenta. Al llarg del trajecte es pot gaudir de les vistes de l'embassament a l'esquerra i de la muntanya a la dreta. És habitual veure nius de voltors entre les parets de roca dels penya-segats, com també exemplars de cabres munteses i fins i tot amb sort, algun cérvol. A més, al llarg del recorregut es troben restes d'antigues explotacions mineres, només admirables des de l'exterior, no visitables (Mina Previsió, Mina Flix, Mina El Pas i el trajecte finalitza a la Mina Les Boqueretes). A mig camí hi ha una atractiva zona de descans al costat de l'aigua, on s'ubica el Refugi del Pescador, lloc on es pot parar a menjar i beure, bé en el trajecte d'anada o de tornada.

Les rutes més transitades pels turistes, segons suposicions de l'Oficina de Turisme, són les que coincideixen amb el GR 99, el camí natural de l'Ebre, perquè ofereix una experiència inigualable. A través de les etapes 35 i 36, es pot descobrir el riu Ebre i l'Aiguabarreig dels rius Segre i Cinca, amb unes magnífiques panoràmiques del paisatge fluvial. Altres punts d'interès poden ser la presa de l'embassament de Mequinensa, el castell o els museus de la localitat.

La Ruta de Besecrí, la del Monegre, la de Punta Plana (de fins a 50 quilòmetres), la del Segre-Cinca, la dels ametllers i olivers de la Pedra Bonica són altres propostes al voltant de Mequinensa, al-

◆ Miners carregant un llaüt amb carbó. FOTO: Museus de Mequinensa.

gunes també amb vincles amb l'activitat minera d'antany.

A part dels recorreguts a peu, l'any 2023 es va fer una prova que no va fructificar. L'empresa Montsec Activa va oferir la possibilitat de realitzar passejades en barca a la cua de l'embassament de Riba-roja a Mequinensa. Començava des de l'embarcador situat davant dels Museus de Mequinensa, i l'empresa oferia lloguer de caiacs per hores així com rutes combinades de trekking i caiac. Aquests passejos, d'una hora de durada, complementaven la visita al Museu de la Història i Museu de la Mina, cosa que permetia als turistes veure, in situ, l'impacte de la construcció

◆ Turistes sobre una embarcació la primavera de 2023.

◆ Turistes visitant el Museu de la Mina de Mequinensa. FOTO: Museus de Mequinensa.

dels embassaments de Riba-roja i Mequinensa, les estructures mineres que s'utilitzaven per al transport del carbó a través del camí de sirga i gaudir del ric patrimoni natural amb l'Aiguabarreig, com a eix central i les espectaculars vistes que oferia el trajecte.

Malgrat tot, aquella experiència sols va durar una única temporada. La poca afluència de turistes va obligar a suspendre l'oferta, admeten portaveus de l'empresa.

Ruta dels Museus

El camí de sirga de Mequinensa conserva només alguns trams del seu traçat, la resta s'ha anat perdent per falta d'ús i "només es poden tornar

a recórrer amb el suport de la memòria oral, però es mantenen com a element simbòlic, podríem considerar que actualment són els traçats de la memòria fluvial", segons manifesta Eva Castellanos al seu treball de recerca sobre aquest tema escrit l'any 2007.

Una de les rutes més concorregudes pels turistes de Mequinensa és aquella que finalitza al complex museístic de la ciutat. El recorregut parteix també de la plaça Joaquín Torres i trans-

corre pel passeig fluvial al costat de l'embassament, primer per la zona urbana i després per un passatge condicionat, paral·lel a la carretera N-211, que porta fins a una zona de descans, que compta amb dues escultures: un llaüt i una turbina, símbols de la vinculació del poble amb l'aigua. La ruta passa pel Poble Vell i finalitza als museus. El d'història, un que està dedicat a l'escriptor Jesús Moncada i, sobretot, **el Museu de la Mina. Aquest últim manté vives les històries de la mineria del carbó i recopila i preserva l'important patrimoni miner de la conca carbonífera de Mequinensa.** Un espai on es poden recórrer més de 170 anys d'història minera a través de tots els seus sistemes de treball amb maquinària real i imatges històriques. Un museu que s'esforça per mantenir viva la memòria d'una època que va deixar una empremta profunda en la identitat de Mequinensa i els seus paisatges.

Està ubicat en una mina de carbó autèntica, i abillats amb un casc miner, els turistes poden gaudir de centenars de metres de galeries que permeten comprendre la feina dels miners a la conca carbonífera de Mequinensa.

La conca carbonífera de Mequinensa és una destinació fascinant que combina la història minera amb la bellesa natural del camí de sirga al costat del riu Ebre, oferint una experiència única per als visitants. Una experiència agradable que contrasta amb la que sofrien els miners.

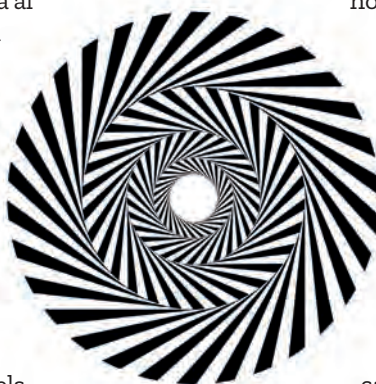
Molts traçats del camí de sirga es mantenen com a element simbòlic i de la memòria fluvial

Centre de gravetat permanent

Errava sense parar. Qualsevol en diria condemna, d'aquella forma de viure, amunt i avall, però era la seva i li agradava així.

Arribava, sempre en bus, a les destinacions que se li antullaven, perquè la decisió d'un nou lloc era tan erràtica com ell mateix. Fruit d'una lectura casual o d'una conversa interceptada, com una papallona passavolant que n'hi cantava les virtuts, identificava un nou destí, se n'encapritxava fins a límits obsessius i quan el cant de la sirena se li feia insuportable, llavors marxava. Desapareixia. Ho deixava tot, tothom, de sobte, sense avís i de matinada. Cors trencats, amistats desorientades i algun amo emprenyat. Però ell això ja ni ho sabia.

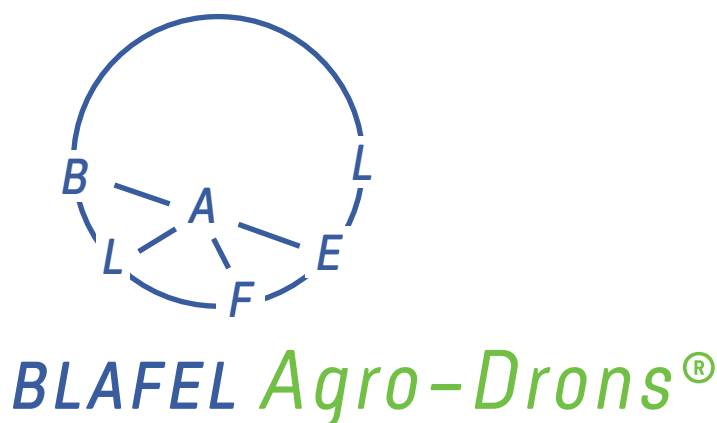
Els quatre duros estalviats que duia a sobre, perquè, de banc, tampoc en tenia, constituïen el seu imperi sencer. I amb aquells quatre duros es plantava al nou lloc –poble, ciutat, gran, petita, a prop, a lluny o molt més enllà–, i on fos que arribés, amb aquella vèrbola seva tan seductora –ara t'hi poso una rima, ara et parlo amb els ulls o amb el cos sencer– engegava a tots, homes i dones, i aconseguia un recer, una mansarda antiga, una casa de poble o uns baixos prou dignes per establir-s'hi en l'lar temporal, i també una feineta que desenvolupava amb una vivor candent. Era voraç. Conquistador. Dues setmanes, a molt estirar, li calien per posar-se els nous veïns a la butxaca i esdevenir l'assumpte de totes les converses. I així fins que passava una nova papallona. Mai havia fet més de cinc mesos al mateix lloc. Però un dia el bus va fer una parada imprevista al mig del camí –el conductor, ves per on, havia agafat infecció d'orina– i allà, a l'estació de servei, mentre queixalava rapaç un entrepà de beicon amb formatge, va notar l'imant tel·lúric de la contrada. Era tan fort que li va costar desenganxar un peu de la rajola. Esfereït va mirar-se la sola de la sabata, que no fos un xiclet potent. Però no. I al tornar el peu a terra, li va pesar una tona. Era una gravetat especial. *Marxeu* –va ordenar-li al conductor–, *que jo em quedo!* I no va pas ennuegar-se mentre deia aquestes paraules, sinó que tot li baixava bé. Aquell lloc remot, que era a la comarca de les Garrigues, va esdevenir, finalment, casa seva. Allà, va plantar les arrels.

El clic de la megafonia ressona com l'anunci dels gots de paper o la proximitat d'una turbulència. La veu del capità no té la cadència habitual. El to és eufòric. «Senyores i senyors passatgers, els parla el comandant. Acabem de localitzar el Centre de gravetat permanent.» Una hostessa que sosté dos brics de suquet de pinya s'atura a mig passadís i comença a cridar: «Vida meua, necessito el teu amor, una vegada i una altra!». Ho fa mirant el sostre. Una vella bretona amb barret i paraigua de paper d'arròs i bambú passa la pàgina d'una revista de l'any passat. L'avió deixa de vibrar. El soroll dels motors canvia i ara s'assembla més al zumzeig d'una nevera. L'aparell no avança, tampoc no puja ni baixa. Sura.

«Lamentem els inconvenients. Els qui prefereixin no romandre aquí poden saltar. Els obrirem la porta d'emergència i els facilitarem paraigudes. No n'hi ha per a tothom. Sugereixo que s'organitzin ràpidament. Bon dia.» El clic tanca la comunicació. Dues hostesses i un assistent de vol van fins a la porta d'emergència, estiren la palanca i la depressió se'ls empassa cap al buit, així com els seients de la fila amb els passatgers corresponents lligats pel cinturó. El corrent d'aire crea el caos. Diaris, pàgines de llibres, cafès i snacks volen com dins una rentadora.

La vella bretona s'alça. Lluitant contra la pressió, amb els cabells enrere i la pell de la cara tibant com si tingués vint anys, tanca la porta. Passat el terrabastall, el passatge es torna a acomodar. Un home encén l'ordinador, comprova que no hi ha cobertura i es posa a jugar al solitari. Dues senyores que no es coneixen i seuen juntes comparteixen un paquet de galetes de mantega; han començat a trobar parentesc entre elles a través de persones properes i neix l'absurda necessitat de ser família. A la darrera fila, un home amb ulleres de sol, americana i el cabell encrespat, assegura que no suporta la música rock impostada, la new wave italiana, el free jazz i el punk anglès. «Ni tan sols la negra africana», afegeix. Algú pregunta si queda cafè al carretó entravessat. Li responen que sí, però que s'ha refredat per culpa del corrent d'aire.

Marc global

- L'escassetat d'aigua i l'augment dels costos amenacen la rendibilitat.
- Els mercats exigeixen rendiments més alts amb menys recursos: Molts projectes de cultius de fruits secs de 5 a 6 anys estan en fallida a causa d'un mal disseny.
- Els projectes a gran escala són cada cop més complexos.
- La sostenibilitat ja no és opcional, és essencial.

La nostra proposta de valor

- Augmenta la productivitat amb dissenys optimitzats
- Estalvia recursos mitjançant el reg de precisió
- Protegeix les inversions amb un seguiment avançat
- Lliura els projectes a temps i dins del pressupost

Construïm la teva història d'èxit

- Cada projecte comença amb la teva visió
- Nosaltres dissenyem i lliurem la solució
- Aconseguiràs resultats mesurables i duradors

Qui som?

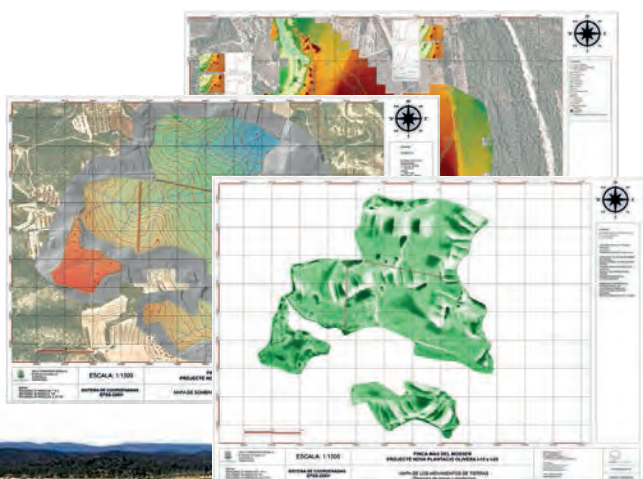
Som una empresa d'enginyeria agrícola especialitzada en els cultius de l'olivera i la fruita seca.

Ens dediquem a dissenyar, calcular i fer seguiment de plantacions de llenyosos en cultiu tradicional i en alta densitat, amb l'objectiu final de l'obtenció de la màxima rendibilitat per als nostres clients. Fem projectes claus en ma, des de la recerca i disseny de finques per projectes agrícoles, fins al disseny de plantes de processat en l'àmbit de la fruita seca i l'oliva.

Oferim una gestió del projecte, professionalitzada i els serveis individuals amb drons, que inclouen la topografia i fotogrametria aèria de finques i l'adquisició i anàlisi d'imatges multispectrals amb drons per l'Agricultura de precisió.

Els nostres serveis i entregables

- Disseny integral de Plantacions de llenyosos: (olivera, ametller, festuc, noguera...)
- Topografia de finques agrícoles
- Model 3D HD del terreny a partir de núvol de punts
- Models digitals de superfície (DSM) i d'elevacions (DEM)
- Ortomosaics 2D HD per a la diferenciació de la textura del terreny
- Representació de línies de nivell
- Mapes de pendents Definició de zones de reg
- Digitalització d'elements agrícoles
- Planificació d'operacions logístiques - Definició de vies logístiques
- Escenaris de plantació
- Estudis de pluja
- Enginyeria de conques hidrogràfiques
- Recompte del nombre d'arbres
- Mapes d'ombrejat de plantacions
- Càlcul del marc de plantació òptim

gustdelleida.cat

L'ORGULL QUE ALIMENTA EL TALENT

La Diputació de Lleida, a través de la marca Gust de Lleida, impulsa una aliança entre productors i esportistes que converteix els equips en ambaixadors del producte local i fa del talent l'orgull de Lleida, el Pirineu i l'Aran.